

Temeljem članka IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O DRUŠTVIMA ZA OSIGURANJE U PRIVATNOME OSIGURANJU

Proglašava se Zakon o društvima za osiguranje u privatnome osiguranju koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Zastupničkog doma od 22. veljače 2005. godine i na sjednici Doma naroda od 3. ožujka 2005. godine.

Broj 01-124/05
6. travnja 2005. godine
Sarajevo

Predsjednik
Niko Lozančić, v.r.

ZAKON

O DRUŠTVIMA ZA OSIGURANJE U PRIVATNOME OSIGURANJU

I - OPĆE ODREDBE

1.1. UVODNE ODREDBE

Članak 1. Ciljevi Zakona

Ovim se Zakonom uređuje: osnivanje, poslovanje, nadzor i prestanak društava za osiguranje osnovanih u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), kao i društava za osiguranje koja nisu osnovana u Federaciji, a koja usluge osiguranja pružaju putem podružnice, sukladno ovome Zakonu.

Djelatnost osiguranja u Federaciji mogu obavljati samo društva za osiguranje koja su osnovana kao dionička društva ili društva za uzajamno osiguranje. Društva za osiguranje mogu obavljati samo djelatnost osiguranja. Dionice dioničkih društava za osiguranje mogu glasiti samo na ime.

U smislu ovoga Zakona, sjedište društva za osiguranje je u mjestu u kojem je društvo za osiguranje registrirano.

Članak 2. Tumačenje izričaja

Izričaji koje se koriste u ovome Zakonu imaju sljedeća značenja:

Polica je pisana isprava o sklopljenom ugovoru o osiguranju.

Premija osiguranja je cijena rizika, odnosno osiguranja koju osiguranik plaća osiguravatelju za zaključeno osiguranje.

Naknada štete je odšteta, odnosno osigurani iznos kojeg osiguravatelj isplaćuje osiguraniku nakon nastupa osiguranog slučaja ugovorenog policom osiguranja.

Podružnica je podružnica društva za osiguranje osnovanog u Republici Srpskoj (u daljnjem tekstu: RS) i u drugoj državi, a koja usluge osiguranja pruža sukladno ovome Zakonu.

Kapital izložen riziku glede životnoga osiguranja znači iznos koji se plaća u slučaju smrti, umanjen za računsku pričuvu glavnoga rizika.

Uska povezanost je situacija kada su dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba povezane sudioničkim udjelom ili nadzorom.

Nadzor je odnos između matičnog društva i supsidijarnog društva, ili sličan odnos između bilo koje fizičke ili pravne osobe i bilo kojeg društva; svako supsidijarno društvo supsidijarnog društva će se također smatrati supsidijarnim društvom matičnoga društva, koje se nalazi na čelu tih društava.

Entitet pružanja usluga je entitet u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH) u kojemu se nalazi rizik, kako je definirano u daljnjem tekstu, ako taj rizik pokriva društvo za osiguranje ili podružnica koje se nalazi u drugome entitetu.

Entitet podružnice je entitet u BiH u kojemu je osnovana podružnica koja pokriva rizik.

Organizacijska jedinica znači registrirano sjedište ili podružnica društva za osiguranje.

EU je skraćena oznaka za Europsku uniju.

Izravno osiguranje je djelatnost društva za osiguranje, čiji je temelj ugovor o osiguranju kojim to društvo za plaćanje premija ili doprinosa preuzima obvezu plaćanja naknade po događanju osiguranog slučaja, osim reosiguranja.

Bruto fakturirana premija obuhvaća sve iznose koji dopijevaju u okviru financijske godine, a koji proizilaze iz polica osiguranja, bez obzira jesu li ti iznosi u cijelosti ili dijelom prenijeti na buduću financijsku godinu.

Jamstveni fond čini $\frac{1}{3}$ margine solventnosti.

Djelatnost osiguranja je zaključenje i izvršenje ugovora o neživotnom i životnom osiguranju ili reosiguranju.

Zastupnik u osiguranju je osoba koja posreduje i zaključuje ugovore o osiguranju u ime i za račun osiguravatelja.

Poslovi osiguranja su poslovi zaključenja ugovora osiguranja i reosiguranja i obrada zahtjeva za naknadom koji proizidu iz tih ugovora.

Broker u osiguranju je pravna ili fizička osoba koja samostalno obavlja djelatnost, čiji je isključivi zadatak da, u ime osiguranika i reosiguranika, radi osiguranja ili reosiguranja rizika, poveže osobe koje traže osiguranje ili reosiguranje i društva za osiguranje i reosiguranje i, kada je to potrebno, pomogne u pripremi i obavljanju tih ugovora, naročito u slučaju podnošenja zahtjeva za naknadom. Broker u osiguranju bit će plaćen provizijom od strane društva za osiguranje ili reosiguranje, što ga neće obvezati pri izboru društva za osiguranje ili reosiguranje.

Lisnica osiguranja je skup svih ugovora o osiguranju i reosiguranju na snazi kod jednog osiguravatelja ili reosiguravatelja.

Društvo za osiguranje (u daljnjem tekstu: društvo) je dioničko društvo ili društvo za uzajamno osiguranje, kao i bilo koji drugi oblik društva za osiguranje koje nije iz Federacije, a koje je osnovano u Federaciji ili posluje u Federaciji sukladno ovome Zakonu.

Osiguranik je ugovorna strana u zaključenom ugovoru o osiguranju koja ima interes u predmetu ugovora.

Osiguravatelj je ugovorna strana u zaključenom ugovoru o osiguranju koja je za ugovorenu premiju preuzela obvezu naknade štete ili osiguranog iznosa ako se ostvari osigurani slučaj.

Posrednici u osiguranju su brokери i zastupnici u osiguranju, fizičke ili pravne osobe čiji je cilj priprema i ponuda ugovora osiguranja i pružanje usluga koje su vezane za odnose između osiguravatelja i osiguranika.

Posredništvo je djelatnost koju obavljaju posrednici.

Životno osiguranje su sve vrste osiguranja određene člankom 31. ovoga Zakona.

Lokaliziranje sredstava znači postojanje aktive, bilo pokretne ili nepokretne, unutar entiteta u BiH koja ne uključuje zahtjev da pokretna imovina bude stavljena u depozit ili da nepokretna imovina bude podređena restriktivnim mjerama, poput registriranja ili hipoteke. Smatrat će se da se aktiva izražena u tražbinama od dužnika nalazi u entitetu u kojem one trebaju biti naplaćene.

Usklađena sredstva je predstavljanje obveza po osiguranju izraženih u određenoj valuti, tražbinama izraženim ili ostvarivim u istoj toj valuti.

Društvo za uzajamno osiguranje (u daljnjem tekstu: DUO) je društvo koje pruža izravno osiguravajuće pokriće za doprinos u fond osiguranja.

Neživotno osiguranje su sve vrste osiguranja određene člankom 31. ovoga Zakona.

Agencija za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija za nadzor) je Agencija za nadzor i regulaciju osiguranja Federacije, osnovana ovim Zakonom.

Samopridržaj je dio svote osiguranja ili štete čije osiguravajuće pokriće osigurava osiguravatelj i koji se ne predaje u reosiguranje.

Matično društvo je društvo koje:

- ima većinu glasačkih prava dioničara ili članova u drugom društvu (povezano društvo); ili
- ima pravo imenovati ili razrješavati većinu članova uprave ili nadzornoga odbora drugoga društva (supsidijarnog društva), a istodobno je i dioničarem ili članom toga društva; ili
- ima pravo vršiti dominantan utjecaj na društvo (supsidijarno društvo) čijim je dioničarem ili članom, sukladno ugovoru kojega je zaključilo s tim društvom ili na temelju odredaba osnivačkoga akta ili statuta, kada zakon koji regulira to supsidijarno društvo dopušta da bude predmetom takvih ugovora ili odredaba; ili
- je dioničarem ili članom društva, a:

a) većina članova uprave ili nadzornoga odbora toga društva su obavljali svoju dužnost tijekom financijske godine, tijekom prethodne financijske godine i do trenutka kada su sačinjeni konsolidirani računi, odnosno sukladno ostalim dioničarima,

b) sukladno sporazumu s ostalim dioničarima ili članovima toga društva (supsidijarna društva) samo nadzire većinu glasačkih prava dioničara ili članova toga društva.

Sudionički udio je sudjelovanje u kapitalu drugih društava koja imaju za cilj sudjelovati u poslovnoj djelatnosti društva. Kada izravno ili neizravno posjedovanje dijela kapitala drugoga društva prelazi 20 %, postojat će sudionički udio.

Sudioničko društvo je društvo koje je matično društvo ili posjeduje sudionički udio.

Kvalificirani udio je izravno ili neizravno posjedovanje u nekom društvu 10% i više kapitala ili glasačkih prava ili drugo posjedovanje koje omogućuje vršenje važnoga utjecaja na upravljanje tim društvom. U svrhu primjene ovoga Zakona, glasačkim pravom koje ima fizička ili pravna osoba smatraju se i glasačka prava koja:

- druge fizičke ili pravne osobe posjeduju pod svojim imenom, ali za račun te fizičke ili pravne osobe;
- posjeduju društvo koje je pod nadzorom te fizičke ili pravne osobe;
- posjeduju neka treća strana s kojom je ta fizička ili pravna osoba zaključila pisani sporazum koji ih obvezuje, usuglašenim glasačkim pravima koja posjeduju, usvojiti trajnu zajedničku politiku prema rukovodstvu društva koje je u pitanju;
- neka treća strana ima prema pisanom sporazumu zaključenom s tom fizičkom ili pravnom osobom ili s društvom koje je pod nadzorom te fizičke ili pravne osobe, a koji predviđa privremeni prijenos glasačkih prava koja su u pitanju;
- su pridružena dionicama koje posjeduju te fizičke ili pravne osobe, a koja su uložena kao jamstvo, osim u slučajevima kada fizička ili pravna osoba koja posjeduje to jamstvo nadzire glasačka prava i iskazuje svoju namjeru iskoristiti ih, u kojem slučaju će se smatrati kao njezina glasačka prava;
- su pridružena dionicama za koje fizička ili pravna osoba ima pravo plodouživanja;
- su te fizičke ili pravne osobe ili koje od drugih spomenutih fizičkih ili pravnih osoba, ovlaštena steknuti samo na vlastitu inicijativu, po formalnom sporazumu, u tim se slučajevima obavijest daje na dan sporazuma;

- su pridružena dionicama koje su položene kod te fizičke ili pravne osobe, a koja te fizičke ili pravne osobe u odsutnosti posebnih naputaka vlasnika mogu iskoristiti po vlastitome nahođenju.

Reosiguranje je djelatnost društva u okviru osiguranja kojom se dio rizika osiguravatelja, na temelju ugovora o reosiguranju, prenosi na reosiguravatelja.

Reosiguranik je ugovorna strana iz ugovora o reosiguranju koja ustupa dio svoje obveze reosiguravatelju u njegovo pokriće za koju plaća premiju reosiguranja.

Reosiguravatelj je ugovorna strana iz ugovora o reosiguranju koja prihvaća dio rizika osiguravatelja za što dobiva premiju reosiguranja.

Važan položaj u društvu je položaj u društvu ravnatelja i izvršnih ravnatelja.

Margina solventnosti je sastav imovine sukladno djelatnostima koje obavlja svako društvo. Marginu solventnosti propisuje Agencija za nadzor posebnim aktom.

Ugovaratelj osiguranja je osoba koja s osiguravateljem sklapa ugovor o osiguranju.

Ovlašteni aktuar je fizička osoba koja je od nadležnoga tijela ovlaštena obavljati aktuarske poslove.

Supsidijarno društvo je društvo u kojem većinu glasačkih prava dioničara ili članova drži drugo društvo (matično društvo). Svako supsidijarno društvo jednog supsidijarnog društva se također smatra supsidijarnim društvom koje je najviše matično društvo tih društava.

Agencija za nadzor osiguranja Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Agencija za nadzor RS) je Agencija za nadzor i regulaciju osiguranja u Republici Srpskoj.

Agencija za osiguranje u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Agencija za osiguranje u BiH) je Agencija osnovana Zakonom o Agenciji za osiguranje u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 12/04).

Članak 3.

Djelatnost izravnog osiguranja i reosiguranja

Djelatnost izravnoga osiguranja za pokrivanje rizika koji se nalaze u Federaciji može obavljati samo društvo koje je dobilo odobrenje za rad, sukladno odredbama ovoga Zakona.

Agencija za nadzor donosi i objavljuje jedan ili više propisa o uvjetima pod kojima potencijalni ugovarači osiguranja iznimno mogu zaključivati ugovore o osiguranju s društvima koja nisu registrirana u BiH. Ti se propisi mogu odnositi samo na situaciju kada društva iz BiH ne mogu osigurati pokriće koje potencijalni ugovarač traži.

Sva društva, osim DUO, mogu obavljati djelatnost reosiguranja, uz odobrenje Agencije za nadzor. Agencija za nadzor nadzirat će poslove reosiguranja preuzete od društava iz Federacije, a naročito njihovu solventnost i financijski potencijal za preuzimanje tih rizika, uključujući ovlasti zabrane društvu za preuzimanje rizika reosiguranja za koje nema dovoljan financijski potencijal.

Svako dioničko društvo koje obavlja isključivo djelatnost reosiguranja je obvezno pribaviti posebno odobrenje od Agencije za nadzor koje pokriva sve vrste reosiguranja. Društva za reosiguranje se osnivaju kao dionička društva koja poslove reosiguranja imaju kao svoj isključivi predmet djelatnosti.

Djelatnost reosiguranja pod nadzorom je Agencije za nadzor.

Društvima koja posluju u Federaciji neće biti odobreno zaključenje ugovora o reosiguranju s društvima za reosiguranje koja nemaju odobrenje za rad izdano u BiH bez prethodnoga odobrenja Agencije za nadzor. Agencija za nadzor neće odbiti odobrenje za rad društvima za reosiguranje koja ispunjavaju međunarodno prihvatljive standarde za solidno obavljanje poslova reosiguranja. Ograničenje iz ovoga stavka neće se primjenjivati na društva za reosiguranje s odobrenjem za rad izdanim u BiH.

Međunarodno prihvatljive standarde za davanje odobrenja za rad društvima za reosiguranje koja nisu registrirana u BiH, donijet će Agencija za nadzor, uz suglasnost Agencije za osiguranje u BiH, i objavit će se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Društvo s odobrenjem izdanim u Federaciji ili RS može pružati reosiguravajuće pokriće na cijelom teritoriju BiH.

Odredbe ovoga Zakona također se primjenjuju na društva za reosiguranje, osim ukoliko su društva za reosiguranje izuzeta odredbama ovoga Zakona ili ukoliko ova pravila nisu sukladna poslovima reosiguranja.

Na društvo za reosiguranje posebno se odnose sljedeće odredbe:

- odredbe o davanju odobrenja za rad određenim vrstama osiguranja ne odnose se na društva za reosiguranje;
- društva za reosiguranje imat će najveću marginu solventnosti zahtijevanu za društva;
- društva za reosiguranje mogu stvoriti tehničke pričuve, u suradnji s izravnim osiguravateljem, u namjeri izbjegavanja dvostrukoga stvaranja tehničkih pričuva;
- ne primjenjuju se odredbe čiji je temeljni cilj zaštita potrošača.

Članak 4.

Mjerodavno pravo za ugovore o osiguranju

Mjerodavno pravo koje se primjenjuje na ugovore o osiguranju koji pokrivaju rizike koji se nalaze u Federaciji određuje se sukladno sljedećim odredbama:

a) kada je prebivalište ili sjedište osiguranika u Federaciji, mjerodavno pravo za ugovore o osiguranju je pravo Federacije. Iznimno, kada ovaj Zakon to dopušta, strane će moći izabrati pravo RS i druge zemlje;

b) kada osiguranik nema prebivalište ili sjedište u Federaciji, strane u ugovoru o osiguranju mogu izabrati primjenu prava Federacije, prava RS ili prava zemlje u kojoj osiguranik ima prebivalište ili sjedište;

c) kada se osiguranik bavi komercijalnom ili industrijskom djelatnošću ili samostalno obavlja profesionalnu djelatnost i kada ugovor pokriva dva ili više rizika koji se odnose na te

djelatnosti i koji se nalaze u Federaciji i RS i drugim zemljama, sloboda izbora prava mjerodavnog za ugovor proširuje se i na prava tih zemalja ili RS, ovisno gdje osiguranik ima prebivalište ili sjedište;

d) bez obzira na toč. a), b) i c) stavka 1. ovoga članka, kada je rizik koji je obuhvaćen ugovorom ograničen na događaje koji se događaju u RS, strane uvijek mogu odabrati pravo RS;

e) činjenica da su u slučajevima opisanim u toč. a) ili c) stavka 1. ovoga članka strane odabrale pravo koje nije pravo Federacije, ne isključuje primjenu obveznih pravnih propisa države ili entiteta kada su svi ostali činitelji relevantni za situaciju u vrijeme izbora mjerodavnog prava povezani s njima;

f) izbor koji se spominje u prethodnim točkama stavka 1. ovoga članka mora biti izražen ili prikazan sa sigurnošću u uvjetima ugovora ili okolnostima slučaja. Ukoliko to nije slučaj ili ako se ne provede nikakav izbor, na ugovor se primijenjuje pravo entiteta ili države s kojim je taj ugovor najbliže povezan, sukladno ovome članku. Iznimno, na poseban dio ugovora koji je bliže povezan s nekom drugom zemljom ili entitetom, kako je predviđeno u relevantnim točkama stavka 1. ovoga članka, može se iznimno primijeniti pravo te zemlje ili entiteta. Postoji oboriva pretpostavka da je ugovor najbliže povezan sa zemljom ili entitetom u kojem se nalazi rizik.

Nijedna odredba ovoga članka ne ograničava primjenu obveznih odredaba prava Federacije, bez obzira na pravo koje se primjenjuje na ugovor.

Prije zaključenja ugovora o osiguranju društvo će obavijestiti osiguranika o mjerodavnom pravu koje je vrijedeće za ugovor kada strane nemaju slobodan izbor, ili o činjenici da strane imaju slobodu izbora mjerodavnog prava te o pravu čiju primjenu osiguravatelj predlaže.

U slučaju zaključenja ugovora o osiguranju za obvezno osiguranje koje je predviđeno pravom Federacije, taj ugovor podliježe pravu Federacije.

U slučaju kada je obvezno osiguranje propisano samo pravom Federacije, ako se pojavi nesuglasje između prava RS u kojoj se nalazi rizik i prava Federacije, primjenjivat će se pravo Federacije.

Ako ugovor o obveznom osiguranju propisan pravom Federacije pokriva rizike u BiH pravila obveznog prava Federacije isključivo se primjenjuju.

1.2. NADZOR PRIVATNOG OSIGURANJA - AGENCIJA ZA NADZOR

Članak 5.

Osnivanje, status i sjedište Agencije za nadzor

Ovim Zakonom Ured za nadzor društava za osiguranje u Federaciji BiH prerasta u Agenciju za nadzor.

Agencija za nadzor je samostalna i neovisna neprofitna institucija Federacije koja za svoj rad odgovara Vladi Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije).

Agencija za nadzor ima svojstvo pravne osobe.

Sjedište Agencije za nadzor je u Sarajevu.

Agencija za nadzor ima pečat. Pečat Agencije za nadzor sadrži naziv Agencije za nadzor i grb Federacije.

Članak 6.

Ciljevi i zadaće Agencije za nadzor

Agencija za nadzor ima regulatornu i nadzornu zadaću, s ciljem zaštite osiguranika i osiguravatelja na dobrobit industrije osiguranja.

U izvršenju svojih zadaća Agencija za nadzor djeluje na način koji je najpogodniji za ispunjenje regulatornih ciljeva Agencije za nadzor.

Regulatorni ciljevi su naročito:

- nadzor nad primjenom zakona i podzakonskih akata iz područja osiguranja i drugih propisa;
- regulacija rada društava i posrednika u osiguranju;
- stvaranje povjerenja na tržištu u poslove osiguranja;
- sprečavanje finansijskog kriminala, bilo zabranom obavljanja poslova osiguranja koji su u suprotnosti s ovim Zakonom ili poslova u dijelu u kojem bi društva u Federaciji mogla biti iskorištena u svrhe koje su povezane s finansijskim kriminalom;
- naobrazba o koristima i rizicima koji su povezani s različitim vrstama neživotnog i životnog osiguranja i ostalim ulaganjima u Federaciji, kao i pružanje odgovarajućih obavijesti i savjeta;
- savjetovanje i zaštita potrošača, sukladno prirodi uključenih rizika i stupnju iskustva i stručnošću potrošača.

Članak 7.

Upravljanje Agencijom za nadzor

Ustroj, upravljanje i rukovođenje Agencijom za nadzor uređuju se ovim Zakonom, statutom i drugim općim aktima.

Upravna tijela Agencije za nadzor su stručni savjet i ravnatelj.

Stručni savjet čine predsjednik i četiri člana koja imenuje i razrješava Vlada Federacije na prijedlog federalnog ministra financija (u daljnjem tekstu: ministar financija).

Članovi stručnoga savjeta imenuju se na rok od pet godina. Mandat članovima može biti obnavljan.

Predsjednik i članovi stručnoga savjeta moraju biti državljani BiH sa sveučilišnim obrazovanjem, dobrim ugledom i stručnim iskustvom u osiguranju, finansijskom odsjeku ili u gospodarstvu, koji nisu osuđivani za kaznena djela koja se odnose na finansijski kriminal ili kršenje javnih ili profesionalnih dužnosti. Za vrijeme njihova mandata niti jedan član ne može se baviti pružanjem usluga niti obavljati poslove na temelju bilo kakvog drugog naloga

za društvo ili posredovanje koje radi u Federaciji, ne može biti aktivnim članom niti jedne političke stranke. Sve osobe koje pripadaju rukovodnim tijelima političkih stranaka ili poduzimaju javne aktivnosti u ime političkih stranaka smatrat će se aktivnim članovima političkih stranaka u smislu ovoga članka. Predsjednik i članovi stručnoga savjeta ne mogu imati u vlasništvu niti posjedovati, niti mogu imati izravno ili preko treće osobe 5% ili više dionica u bilo kojem društvu, niti raditi za društvo ili imati položaj u upravi, odboru za reviziju ili nadzornome odboru bilo kojeg društva koje podliježe nadzoru Agencije za nadzor.

Odluka o imenovanju u stručni savjet objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjednik i članovi stručnoga savjeta mogu biti razriješeni i prije isteka mandata samo iz sljedećih razloga:

- na vlastiti zahtjev;
- ukoliko su bili ili budu osuđeni na zatvorsku kaznu za financijski kriminal ili povredu javne ili profesionalne dužnosti;
- ukoliko su trajno nesposobni za obavljanje ovih dužnosti i ukoliko su neopravdano odsutni sa tri ili više sastanaka Stručnoga savjeta godišnje;
- ukoliko ne poštuju tajnost podataka;
- ukoliko obavljaju aktivnosti zabranjene stavkom 5. ovoga članka.

Članak 8.

Opće ovlasti Agencije za nadzor

Agencija za nadzor izdaje odobrenje za rad društvu za obavljanje poslova jedne ili više vrsta osiguranja. Agencija za nadzor može privremeno ili trajno povući-oduzeti izdano odobrenje za sve ili neke vrste osiguranja kojima se bavi to društvo.

Kako bi se osigurao valjani rad društva, sukladno regulatornim ciljevima, Agencija za nadzor ima sljedeće ovlasti:

- provjeravati poslovne knjige i dokumente društva, s ili bez obavješćivanja društva;
- angažirati ovlaštene stručne osobe da izvrše pregled knjiga i dokumenata društva;
- zahtijevati od društva da u okviru određenog vremenskoga roka, koji neće biti kraći od 10 dana niti dulji od 90 dana, ispravi bilo koji akt ili postupanje koji su u suprotnosti s odredbama ovog Zakona;
- naložiti društvu da obustavi provedbu bilo kojih radnji ili postupaka, koji su u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona;
- u okviru ovoga Zakona i u korist osiguranika, izdati naloge glede ulaganja, održavanja i raspolaganja sredstvima osiguranja;
- obraćati se Sudu radi poduzimanja daljnjih radnji i mjera u svezi s kojim društvom, u slučajevima kada Agencija za nadzor nema ovlasti u provedbi svoje zadaće sukladno ovome Zakonu;
- donositi provedbene propise, druge opće akte (pravilnike, napatke, naloge i odluke) i pojedinačne akte (rješenja i zaključke);
- organizirati ili odobravati obuke;
- na bilo koji drugi način davati smjernice potrebne za primjenu ovoga Zakona i za ostala pitanja od značenja za tržište osiguranja;

- nalagati mjere koje se odnose na vođenje poslova osiguranja društva, ukoliko ih smatra prijeko potrebnima kako bi se osiguralo da društvo vodi poslove sukladno regulatornim ciljevima.

Prije izdavanja bilo kakve odluke ili naloga, Agencija za nadzor dat će društvu pravo na prethodno izjašnjenje. Odluke ili nalozi Agencije za nadzor bit će dane u pisanoj formi.

Ukoliko društvo ne postupi po nalogu Agencije za nadzor, Agencija za nadzor donosi rješenje koje je konačno.

Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka društvo ima pravo pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnoga suda.

Pored ovlasti posebno predviđenih ovim Zakonom, Agencija za nadzor ima ovlasti zahtijevati od društva poduzimanje svih mjera koje Agencija za nadzor smatra odgovarajućim za ispunjenje regulatornih ciljeva.

Članak 9. **Rad Agencije za nadzor**

Prostorije Agencije za nadzor osigurat će i financirati Federalno ministarstvo financija.

Rad Agencije za nadzor i njezinih upravnih tijela bit će propisan statutom kojega donosi Stručni savjet, uz suglasnost Vlade Federacije, a koji se objavljuje u "Službenim novinama Federacije BiH".

Ravnatelja Agencije za nadzor imenuje i razrješava Vlada Federacije, na prijedlog ministra financija.

Ravnatelj se imenuje na rok od četiri godine.

Ravnatelj vodi poslovanje Agencije za nadzor i organizira njezine aktivnosti. Ravnatelj zastupa i predstavlja Agenciju za nadzor, odgovoran je za zakoniti rad i poslovanje Agencije za nadzor te obavlja i druge poslove koji su mu ovim Zakonom, statutom ili drugim aktom stavljeni u nadležnost.

Ravnatelj neće biti zakonski odgovoran prema trećim stranama za bilo koje djelo ili propust učinjen u dobroj namjeri u provedbi zadaća Agencije za nadzor. Bez obzira na prethodno, ravnatelj će odgovorati Agenciji za nadzor za štetu nastalu činjenjem ili propuštanjem činjenjenja, sukladno odredbama Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list RBiH", br. 2/92, 13/93 i 13/94 i "Službene novine Federacije BiH", broj 29/03).

Članak 10. **Ovlasti stručnog savjeta**

Stručni savjet ima ovlasti:

- donositi statut Agencije za nadzor, uz suglasnost Vlade Federacije;

- donositi podzakonske akte i provedbene propise, sukladno ovlastima Agencije za nadzor utvrđenim ovim Zakonom i statutom Agencije za nadzor, i iste objavljivati u "Službenim novinama Federacije BiH";
- odobravati godišnji plan i program Agencije za nadzor i izvješća koja Agencija za nadzor podnosi Vladi Federacije;
- odobravati plan prihoda i rashoda Agencije za nadzor i donosi odluku o doprinosima društava i drugim naknadama posrednika u korist Agencije za nadzor;
- odlučivati o svim drugim pitanjima reguliranim statutom Agencije za nadzor i ovim Zakonom.

Članak 11. **Nadzor ulaganja**

Agencija za nadzor ima ovlasti izdavati sljedeće naloge društvima u svezi s ulaganjima sredstava osiguranja koja se odnose na djelatnosti dugoročnog životnog osiguranja:

- da u tijeku određenoga vremenskog razdoblja ne ulaže sredstva osiguranja određene vrste na način reguliran u čl. 57. i 82. ovoga Zakona, ukoliko je prijeko potrebno interese ugovarača osiguranja odmah zaštititi od izravne štete;
- da likvidira, u određenom vremenskom roku, cjelokupna ili određene stavke određene vrste ulaganja sredstava, koje su regulirane čl. 57. i 82. ovoga Zakona ili opisom koji daje društvo, ako je prijeko potrebno interese osiguranika smjesta zaštititi od izravnoga nastupanja štete.

Agencija za nadzor također ima ovlasti spriječiti raspolaganje, opterećenje ili određene načine korištenja imovine društva. Takav nalog može trajati najdulje šest mjeseci, ali se može obnoviti onoliko puta koliko god se bude smatralo potrebnim.

Imovina koja podliježe nalogima iz ovoga članka ne može biti stavljena pod hipoteku ili podlijezati bilo kojem drugom obliku opterećenja ili ograničenja. Svaka hipoteka ili opterećenje na toj imovini će u slučaju nesolventnosti biti nevrijedeći u odnosu na prava likvidatora ili povjeritelja u slučaju nesolventnosti. Prije provedbe ove odredbe, Agencija za nadzor objavit će odluku u kojoj će biti određen način na koji će sredstva, koja su kod povjeritelja, biti registrirana kod nadležnog tijela, kako bi i treće strane imale saznanje o tome.

Članak 12. **Sredstva koja drže staratelji u Federaciji**

Kako bi se zaštitila sredstva društva koje je u ekonomskim teškoćama, kako je određeno člankom 68. ovoga Zakona, Agencija za nadzor može odrediti da se imovina koja se nalazi u Federaciji u cijelosti ili dijelom povjeri staratelju, kako je propisano u stavku 2. ovoga članka. Imovina koja je povjerena staratelju se može vratiti u posjed društva samo uz suglasnost Agencije za nadzor.

Staratelj može biti banka osnovana u Federaciji ili druga slična organizacija koju ovlasti Agencija za nadzor.

Tijekom trajanja vrijednosti naloga iz stavka 1. ovoga članka društvo će imati pravo prodati, komercijalno iskorištavati i ponovno ulagati vrijednost tih sredstava, ukoliko to staratelj odobri.

Imovina koja podliježe nalogu iz stavka 1. ovoga članka ne može biti stavljena pod hipoteku ili podlijeđati bilo kojem drugom obliku opterećenja ili ograničenja. Svaka hipoteka ili opterećenje koje je registrirano prema tim sredstvima će u slučaju nesolventnosti biti nevrjedeci u odnosu na prava likvidatora ili povjeritelja.

Odluku o evidentiranju i načinu javne objave sredstava koja su stavljena pod starateljstvo donosi Agencija za nadzor. Agencija za nadzor ima obvezu odluku iz ovoga stavka donijeti istodobno s nalogom za stavljanje pod starateljstvo.

Članak 13.

Ovlast Agencije za nadzor glede tarifnih premijskih stopa

Agencija za nadzor može na određeno vremensko razdoblje ograničiti opseg djelatnosti osiguranja koju neko društvo može obavljati, ako je to prijeko potrebno radi zaštite financijske sposobnosti društva. Ograničenje se može odnositi na cjelokupnu djelatnost društva ili na bilo koji određeni dio.

Agencija za nadzor po ukidanju tarifnog sustava također može naložiti uvećanje, odnosno smanjenje tarifne premijske stope za određenu vrstu osiguranja, ukoliko se premije, prema mišljenju Agencije za nadzor, ne bi smatrale odgovarajućim.

Članak 14.

Informiranje Agencije za nadzor, izvješća

Agencija za nadzor od društva, njegovog matičnog društva, njegovih povezanih društava ili bilo kojih drugih društava koja su povezana s tim društvima može zahtijevati da odmah ili u određeno vrijeme i na određenome mjestu predoče određene isprave i daju obavijesti.

Agencija za nadzor može zahtijevati od društva da obavijesti iz stavka 1. ovoga članka dostavi zajedno s mišljenjem/izvješćem ovlaštenog aktuara, revizora ili druge osobe odgovarajućih stručnih sposobnosti.

Svaka osoba koja je ravnatelj ili bivši ravnatelj, kontrolor, ovlašteni aktuar ili revizor mora dati pojašnjenja za isprave iz stavka 1. ovoga članka ili, ako nisu dostavljena, da osoba od koje je zahtijevano podnošenje te isprave izjavi gdje se nalazi.

Agencija za nadzor može, s ciljem nadzora i analize, pregledati financijska izvješća koja se, na temelju ovoga Zakona ili propisa donijetog na temelju ovog Zakona, sačinjavaju tromjesečno ili jednom godišnje, zahtijevati da izvješća budu predana u razumnom roku prije zakonskoga roka predaje.

Članak 15.

Nadzor nad upravom

Ako postoji osnovana sumnja da društvo ne može ispuniti zahtjeve za stabilnim i solidnim upravljanjem ili postoji stvarni rizik da oni neće moći biti ispunjeni u budućnosti, Agencija za

nadzor može postaviti stručnu osobu ili više osoba da u ime Agencije za nadzor provedu istragu društva i zahtjevati podnošenje izvješća o sljedećem:

- da li se ispunjuju zahtjevi za stabilnim i solidnim upravljanjem;
- da li osoba, za koju je društvo dalo obavijest da je, sukladno članku 61. ovoga Zakona, namjerava imenovati na važan položaj u tome društvu, ispunjava zahtjev za stabilno i solidno upravljanje.

Svi službenici i zastupnici društva, uključujući pravnike, revizore i ovlaštene aktuale, moraju pružiti sve obavijesti, isprave i pomoć koje od njih mogu zahtijevati postavljene stručne osobe.

Stručne osobe iz stavka 1. ovoga članka imaju pravo tijekom istrage društva ulaziti u sve poslovne prostorije društva. Stručne osobe ne moraju davati obavijest o istrazi ako s razlogom vjeruju da bi isprave mogle biti uništene, skrivene ili izmijenjene, ukoliko bi takvu obavijest dali.

Agencija za nadzor izdaje listu stručnih osoba koje će biti ovlaštene provoditi istragu, sukladno ovome članku. Stručne osobe su pravnici, ovlaštene računovođe, revizori ili ovlašteni aktuari.

Agencija za nadzor potraživat će troškove istrage od istraživanoga društva.

Članak 16. **Posebne istrage**

Agencija za nadzor ima pravo ulaziti u poslovne prostorije društva i podružnice, s ili bez pomoći policije, uz primjenu prisile kada je prijeko potrebna, te oduzimati ili izrađivati preslike isprava kada osnovano vjeruje:

- da se isprave skrivaju ili
- da je počinjeno kazneno djelo te bi isprave mogle biti uništene ili izmijenjene kako bi se prikrilo kazneno djelo.

Agencija za nadzor može naložiti trenutačnu aktuarsku kontrolu i tražiti izvješće o istoj, koju treba provesti postavljeni ovlašteni aktuar o djelatnostima životnoga osiguranja društva.

Članak 17. **Ugovori reosiguranja**

Agencija za nadzor provodi nadzor nad ugovorima reosiguranja koje zaključuju društva. Nadzor će se proširiti i na kontrolu identiteta druge strane - reosiguravatelja, kao i uvjeta i odredaba pod kojima je reosiguranje zaključeno te o omjeru cediranog rizika.

Članak 18. **Profesionalna tajna**

Osobe koje rade ili koje su bilo kada radile za Agenciju za nadzor, kao i revizori i stručnjaci koji djeluju u ime Agencije za nadzor, bit će vezani profesionalnom tajnom. Nijedan povjerljivi podatak koji dobiju tijekom obavljanja svojih dužnosti ne može biti prenijet bilo

kojoj osobi ili tijelu, osim u sumiranom ili skupnom obliku, takvom da identitet pojedinačnog društva ne može biti otkriven, ne prejudicirajući slučajeve obuhvaćene Kaznenim zakonom.

Kada se za društvo objavi da je pod stečajem ili da je u tijeku obvezna likvidacija, povjerljivi podaci koji se ne tiču trećih strana uključenih u pokušaje spašavanja toga društva mogu biti otkriveni u građanskom ili kaznenom postupku.

Stavak 1. ovoga članka neće sprečavati Agenciju za nadzor da razmjenjuje podatke s Agencijom za osiguranje u BiH i Agencijom za nadzor RS. Agencija za osiguranje u BiH i Agencija za nadzor RS, s kojima su podaci razmijenjeni, sve podatke dobivat će pod uvjetima profesionalne tajnosti, sukladno odredbama stavka 1. ovoga članka.

Agencija za nadzor može, u suradnji s Agencijom za osiguranje u BiH, zaključivati sporazume o suradnji koji predviđaju razmjenu podataka s nadležnim tijelima u drugim zemljama, ako otkriveni podaci podliježu jamstvu profesionalne tajnosti, najmanje jednakim onima koje su predviđene u ovome članku.

Agencija za nadzor može koristiti povjerljive podatke koji su podnijeti tijekom obavljanja svojih dužnosti samo:

- radi provjere jesu li ispunjeni uvjeti koji uređuju otpočinjanje poslova osiguranja i kako bi se olakšao nadzor nad obavljanjem tih poslova, naročito glede nadzora nad tehničkim pričuvama, marginama solventnosti, upravnim i računovodstvenim postupcima i mehanizmima interne kontrole;
- da izrekne kazne;
- u upravnom postupku protiv rješenja Agencije za nadzor;
- pri tužbama u građansko-pravnim postupcima protiv rješenja Agencije za nadzor koja su donijeta prema ovom Zakonu.

Stavci 1. i 5. ovoga članka neće sprečavati razmjenu podataka između Agencije za nadzor i:

- tijela vlasti nadležnih za nadzor nad kreditnim ustanovama i ostalim financijskim organizacijama i tijela vlasti nadležnih za nadzor nad financijskim tržištem,
- tijela uključenih u likvidaciju i stečaj društava, kao i u slične postupke i
- osoba nadležnih za izvršenje Zakonom predviđenih revizija računa društava i drugih financijskih organizacija, pri izvršenju njihovih nadzornih zadataka, ili otkrivanje podataka tijelima koja upravljaju postupkom obvezne likvidacije ili jamstvenim fondovima, prijeko potrebnim za obavljanje njihovih dužnosti. Podaci koje ta tijela vlasti ili te osobe zaprime podlijezat će uvjetima profesionalne tajne određene u stavku 1. ovoga članka.

Nadležna tijela Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine mogu, pod uvjetima određenim Zakonom, odobriti za potrebe istrage otkrivanje određenih podataka koji su prijeko potrebni za potrebe istrage federalnim tijelima nadležnim za kreditna, financijska, investicijska i osiguravajuća društava, kao i inspekcijskim tijelima Federacije.

Podaci dobiveni sukladno st. 2. i 6. ovoga članka, kao i podaci dobiveni posredstvom provjere na licu mjesta izvršene u ime Agencije za nadzor RS ili provjere koju provodi nadzorno tijelo vlasti zemlje u kojoj je sjedište društva koje ima podružnicu u Federaciji, neće biti otkriveni u slučajevima koji se spominju u ovome članku, osim uz izričitu

suglasnost tijela nadzorne vlasti koja je otkrila podatak ili tijela nadzorne vlasti koja je izvršila provjeru na licu mjesta.

Članak 19. **Registri i izvješća**

Agencija za nadzor vodi registre, koji će biti odvojeni jedan od drugoga i koji će biti otvoreni za javni uvid:

- ovlaštenih društava, naznačujući vrste osiguranja za koje su dobila odobrenje;
- ovlaštenih registriranih zastupnika u osiguranju;
- ovlaštenih registriranih brokera u osiguranju;
- ovlaštenih aktuara;
- ovlaštenih društava osnovanih u RS koja imaju podružnice osnovane u Federaciji;
- društava čije se sjedište nalazi izvan BiH, a koja su osnovala podružnice u Federaciji.

Izvod iz registra ima karakter javne isprave.

Agencija za nadzor će osobama koje osobno pristupe u poslovne prostorije Agencije za nadzor i osobama koje budu dostavljale upite poštom, telefonom, telefaksom ili elektronskom poštom osigurati pristup tim spiskovima.

Agencija za nadzor izdavat će godišnja izvješća o tržištu osiguranja u Federaciji i aktivnostima Agencije za nadzor. Izvješće će, između ostaloga, sadržavati i statističke podatke o bruto premijskom prihodu, zasebno za svaku vrstu osiguranja, rezultate društava iz Federacije i izvan Federacije, kao i ostale ekonomske činitelje koji su prijeko potrebni za dobivanje jasnog uvida u tržište. Izvješća će također uključivati podatke o svim ostalim aktivnostima Agencije za nadzor, kao što su seminari i davanje mišljenja.

Godišnje izvješće sadrži završni račun Agencije za nadzor za prethodnu financijsku godinu.

Članak 20. **Aktuari**

Aktuarske poslove, u smislu ovoga Zakona, obavljaju ovlašteni aktuari.

Društvo koje je dobilo odobrenje za obavljanje poslova osiguranja mora imenovati ovlaštenoga aktuara.

Agencija za nadzor donosi pravilnik kojim propisuje uvjete za stjecanje i povlačenje zvanja ovlaštenoga aktuara, vrstu i sadržaj dokumenta kojim se ona potvrđuje.

Svako izdavanje ili povlačenje aktuarskog odobrenja bit će objavljeno u "Službenim novinama Federacije BiH".

Ovlašteni aktuar bit će neovisan i samostalan u obavljanju svojih djelatnosti i za točnost svojih nalaza, kao i prijedloga mjera, odgovara Agenciji za nadzor.

Ovlašteni aktuar ne može obavljati aktuarske poslove ako je:

- vlasnik ili ima u vlasništvu više od 3% dionica u društvu;
- član tijela uprave, nadzornoga odbora ili odbora za reviziju društva i
- bračni drug ili srodnik do drugog stupnja srodstva u pravoj i bočnoj liniji dioničara koji posjeduje ili ima u vlasništvu više od 3% dionica u dioničkom društvu, članovima tijela upravljanja, nadzora ili revizije društva.

Ovlašteni aktuar naročito:

- daje ocjenu završnog računa i godišnjeg izvješća o poslovanju društva;
- provodi opću ili posebnu kontrolu društva, sukladno nalogima Agencije za nadzor;
- daje procjenu o poslovnim aktima društva, njihovoj primjeni i načinu na koji su realizirani;
- daje procjenu stanja sredstava, njihovom plasmanu i sigurnosti;
- obavlja aktuarske poslove u djelatnosti osiguranja života;
- obavlja i druge nadzorne, savjetodavne i kontrolne poslove po zahtjevima društva ili po nalogu izdanom od Agencije za nadzor i
- potpisivanjem ovjerava službene dokumente društva koji se odnose na računске pričuve i potvrđuje njihovu sukladnost Zakonu.

Članak 21.

Prihod Agencije za nadzor

Višak prihoda nad rashodima prenosi se u sredstva Agencije za nadzor za narednu godinu i ne podliježe oporezivanju.

Agencija za nadzor se financira iz sljedećih izvora:

- od naknada za odobrenja za osnivanje koje plaćaju društva i posrednici u osiguranju koji posluju u Federaciji;
- od naknada za nadzor nad poslovanjem koju godišnje plaćaju društva sukladno premiji prikupljenoj u svakoj vrsti osiguranja u prethodnoj godini;
- od troškova vođenja postupka;
- od publikacija, donacija i svih ostalih zakonskih izvora.

Članak 22.

Suradnja Agencije za nadzor s Agencijom za nadzor RS i Agencijom za osiguranje u BiH

Agencija za nadzor s Agencijom za nadzor RS razmjenjuje sve dokumente i obavijesti koji su korisni u provedbi nadzora nad društvima koja posluju i u Federaciji i RS. Naročito usko surađuje s Agencijom za nadzor RS u svrhu provedbe mjera propisanih člankom 28., čl. 46. - 49., čl. 55., 56., 59., 60. stavak 2. i člankom 64. ovoga Zakona.

Kada su društvo i kreditna ustanova ili investicijsko društvo, ili oboje, izravno ili neizravno povezani ili imaju društvo sa zajedničkim sudjelovanjem, Agencija za nadzor i nadležno tijelo za nadzor tih društava usko će surađivati. Ne isključujući njihove pojedinačne nadležnosti, ta tijela će jedna drugima dati sve obavijesti koje će im olakšati zadatak, a naročito u okviru ovog Zakona.

Na zahtjev Agencije za nadzor RS, Agencija za nadzor može zabraniti slobodno raspolaganje sredstvima koja se nalaze u Federaciji koja pripadaju društvu čije je sjedište u RS, zbog kršenja odredaba koje se odnose na uspostavu i ulaganje tehničkih pričuva i uspostavu margine solventnosti. Zahtjev mora odrediti pojedinosti za koje će se poduzeti mjere zabrane.

U slučajevima povlačenja ili oduzimanja odobrenja za rad društva iz Federacije, Agencija za nadzor obavijestit će Agenciju za nadzor RS, koja će spriječiti to društvo da nastavi zaključivati nove ugovore o osiguranju unutar njezina teritorija. Agencija za nadzor, uz pomoć Agencije za nadzor RS, poduzet će odgovarajuće mjere kako bi zaštitila interese osiguranika, a naročito će sukladno odredbama članka 59. ovoga Zakona ograničiti slobodno raspolaganje sredstvima društva. Kada društvo posluje u RS, Agencija za nadzor obavijestit će Agenciju za nadzor RS o poduzetim mjerama, tako da na njezin zahtjev i Agencija za nadzor RS može poduzeti prijeko potrebne mjere.

U slučaju da Agencija za nadzor povuče ili oduzme odobrenje za rad u Federaciji od društva koje nema sjedište u RS, ali pruža usluge osiguranja u RS, o tome će odmah obavijestiti Agenciju za nadzor RS kako bi mogla poduzeti odgovarajuće mjere.

Agencija za nadzor surađuje s Agencijom za nadzor RS u primjeni mjera predviđenih u čl. 38. - 50. ovoga Zakona.

Odluke Agencije za nadzor objavljene u "Službenim novinama Federacije BiH" navodit će svaku pojedinost prijeko potrebnu za provedbu odredaba ovoga članka, sukladno protokolu o suradnji s Agencijom za nadzor RS.

Svaka obavijest, koju bilo koja agencija za nadzor osiguranja dostavi drugoj, također treba biti dostavljena i Agenciji za osiguranje u BiH. Agencija za nadzor će surađivati s Agencijom za osiguranje u BiH kako bi se poticala razmjena prijeko potrebnih podataka.

Podaci dobiveni sukladno ovome Zakonu, a naročito svaka razmjena podataka između nadležnih tijela koja je predviđena ovim Zakonom, podlijegat će obvezi profesionalne tajne određenoj u članku 18. ovoga Zakona.

1.3. PODACI ZA OSIGURANIKA

Članak 23. **Opće odredbe**

Podaci koji se trebaju podnijeti osiguraniku prije zaključenja ugovora ili tijekom trajanja ugovora moraju biti podnijeti jasno i točno u pisanom obliku, na jednom ili više službenih jezika BiH, prema zahtjevu osiguranika.

Podaci iz stavka 1. ovoga članka mogu biti i na drugom jeziku, ako osiguranik, sukladno ovome Zakonu i ugovoru o osiguranju, ima pravo izbora mjerodavnog prava.

Ugovor o osiguranju ili bilo koji drugi dokument koji daje pokriće, zajedno s ponudom za osiguranje, mora sadržavati adresu ili, gdje je odgovarajuće, adresu podružnice društva koja daje pokriće, kao i ime i adresu posebnog predstavnika društva koji djeluje posredstvom

pružanja usluga osiguranja vrste 10 ("Odgovornost za motorna vozila " izuzev odgovornosti vozača).

Članak 24. **Životno osiguranje**

Prije zaključenja ugovora o osiguranju društvo će osiguraniku dostaviti sljedeće podatke:

- podatke o društvu:

1. naziv društva i njegov pravni oblik;
2. naziv entiteta u kojem se nalazi sjedište društva (gdje je registrirano) ili sjedište podružnice koja zaključuje ugovor;
3. adresu društva ili podružnice koja zaključuje ugovor;

- podatke o obvezi osiguranja:

1. definiciju svake naknade i svake opcije;
2. rok trajanja ugovora;
3. način raskida ugovora;
4. način plaćanja premija i trajanje plaćanja;
5. način obračuna i raspodjele sudjelovanja u dobiti društva ili u iznosima zabilježenim u računskim pričuvama;
6. naznaku otkupnih ili uplaćenih vrijednosti i opseg u kojem se jamče;
7. podatke o premijama za svaku naknadu i za glavne naknade i za dodatne naknade, gdje je odgovarajuće;
8. ako su naknade ugovora osiguranja povezane s investicijskim jedinicama daju se podaci o prirodi jedinica za koje su naknade povezane;
9. podaci prirode sredstava za ugovore osiguranja vezanih za investicijske jedinice;
10. načine korištenja prava na odustajanje od ugovora;
11. opće podatke o porezima vrijedećim za tu vrstu ugovora o osiguranju;
12. način obrade zahtjeva za naknadu iz ugovora koje podnose osiguranici ili osobe koje prema ugovoru imaju pravo na odštetu, uključujući, gdje je odgovarajuće, i postojanje u društvu tijela za obradu zahtjeva, ne prejudicirajući pravo pokretanja zakonskih postupaka i
13. mjerodavno pravo kada strane nemaju slobodu izbora ili pravo koje osiguravatelj predlaže da bude odabrano u slučaju kada strane imaju slobodu izbora.

Pored općih i posebnih uvjeta koji uređuju ugovor o osiguranju, osiguranik mora tijekom trajanja ugovora dobiti sljedeće podatke u svezi s društvom, i to:

- svaku promjenu imena društva, njegovog pravnog oblika ili adrese direkcije i, gdje je odgovarajuće, adrese zastupništva ili podružnice koji su zaključili ugovor;
- sve podatke navedene u toč. 1. - 12. stavka 1. alineje 2. ovoga članka, koji se odnose na naziv društva i njegov pravni oblik u slučaju izmjene uvjeta ugovora o osiguranju ili izmjena zakona primjenjivog na ugovor;
- podatke o razini sudjelovanja u dobiti društva ili prihodima računskih pričuva koji se daju na godišnjoj osnovi.

Članak 25.

Ombudsman u osiguranju

Ovim se Zakonom uvodi institucija Ombudsmana u osiguranju, koja omogućuje da se određeni sporovi mogu riješiti brzo i s minimumom formalnosti od strane neovisnih osoba. Osnivanje, rad i financiranje institucije Ombudsmana bit će propisani pravilnikom o ombudsmanima kojeg donosi Agencija za nadzor.

Institucijom Ombudsmana upravljat će Agencija za nadzor. Agencija za nadzor donijet će daljnja pravila i pravilnike koji će bliže odrediti rad Ombudsmana kako bude potrebno, a naročito u svezi s postupkom razrješenja sporova, raspodjele troškova, vrste i opsega dopuštenih naknada.

II - DRUŠTVA - OPĆE ODREDBE

2.1. OVLAŠTI DRUŠTVA

Članak 26.

Odobrenje za rad

Društvo mogu osnovati domaće i strane, fizičke i pravne osobe.

Rad društva u Federaciji podlijevat će izdavanju odobrenja za rad koje izdaje Agencija za nadzor i koje je vrijedeće na cijelom teritoriju BiH. Odobrenje za rad se izdaje pod uvjetima predviđenim u članku 35. ovoga Zakona, Odluci o dokumentima koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad i Odluci o vrstama osiguranja. Odobrenje za rad daje pravo društvu da obavlja djelatnost osiguranja u Federaciji i RS, prema pravu osnivanja. Odobrenje za rad daje se po vrsti osiguranja za sve ili koje od osiguranih slučajeva obuhvaćenih u toj vrsti, kao i za skupinu vrsta sukladno klasifikaciji navedenoj u Odluci o vrstama osiguranja.

Glede djelatnosti navedenih u Odluci o vrstama osiguranja, Agencija za nadzor može ograničiti odobrenje izdano za koju od vrsta osiguranja na djelatnosti navedene u shemi poslovanja, koju podnositelj prijave podnosi sukladno članku 35. ovoga Zakona i Odluci o dokumentima koji se prilažu, uz zahtjev za izdavanjem odobrenja za rad, koju donosi Agencija za nadzor.

Članak 27. Naknade za odobrenje

Društvo koje podnese zahtjev sukladno članku 35. ovoga Zakona za dobivanje odobrenja za rad dužno je platiti naknadu za odobrenje Agenciji za nadzor, sukladno Odluci o naknadama Agencije za nadzor. Agencija za nadzor može svojom odlukom usklađivati visinu naknade za odobrenje jednom godišnje, sukladno godišnjoj stopi inflacije.

Agencija za nadzor, u roku od 60 dana od dana uredno podnijetog zahtjeva i dokaza, donijet će rješenje kojim odlučuje po zahtjevu ili tražiti ispravku ili dopunu zahtjeva. Ukoliko podnositelj zahtjeva u ostavljenom roku ne dostavi ispravku ili dopunu zahtjeva, Agencija za nadzor će zahtjev odbiti. Rješenje Agencije za nadzor je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnoga suda.

Od trenutka dobivanja odobrenja za rad tijekom njegovog roka vrijednosti društvo će plaćati godišnju naknadu za poslovanje, koju će Agencija za nadzor određivati na temelju premija prikupljenih u prethodnoj godini.

Društva će plaćati naknadu za poslovanje u rokovima određenim odlukom Agencije za nadzor.

Ako naknada za poslovanje koja je predviđena u stavku 3. ovoga članka ne bude plaćena u predviđenom roku, Agencija za nadzor je ovlaštena izricati kazne za kašnjenje, koje će biti propisane posebnim pravilnikom Agencije za nadzor i objavljen u "Službenim novinama Federacije BiH".

Članak 28. Odbijanje zahtjeva za odobrenje

Odobrenje za rad ne može biti izdano ako je poslovanje društva u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona, javnim interesom i poslovnom etikom.

Agencija za nadzor odbit će zahtjev za izdavanje odobrenja za rad ako identitet dioničara ili povezanih društava s pravnim osobama koje posjeduju kvalificirani udio, kako je predviđeno čl. 2. i 62. ovoga Zakona, kao i iznosi tih udjela, nisu bili prethodno iskazani.

Odobrenje za rad neće biti izdano ako Agencija za nadzor, uzevši u obzir potrebu održavanja kriterija za stabilno i solidno upravljanje društvom propisanih u članku 62. ovoga Zakona, nije uvjerena u pogodnost dioničara ili partnera na koje se to odnosi.

Glede pravnih osoba s kvalificiranim udjelom u društvu koje time postaju njihovo povezano društvo, Agencija za nadzor može zahtijevati da bude obaviještena o njihovim sredstvima (financijskim izvješćima), kako bi pratila njihov financijski položaj.

S ciljem boljšeg nadzora nad identitetom fizičkih osoba koje kontroliraju pravne osobe, a koje imaju kvalificirani udio u nekom društvu, Agencija za nadzor može:

- za te pravne osobe uvesti obvezu posjedovanja dionica na ime s pravom glasa;
- zahtijevati da određeni postoci od ukupnoga iznosa dionica s pravom glasa pripadaju jednoj ili više fizičkih osoba koje odobri Agencija za nadzor.

Tijekom procjene pogodnosti osoba iz stavka 5. ovoga članka Agencija za nadzor surađuje s Agencijom za nadzor RS.

Agencija za nadzor može odbiti izdavanje odobrenja za rad i ako između društva i drugih fizičkih ili pravnih osoba postoje uske veze definirane člankom 2. ovoga Zakona, a Agencija za nadzor smatra da te veze ometaju djelotvornu provedbu njezinih nadzornih zadataka.

Agencija za nadzor odbit će izdavanje odobrenja za rad ako propisi treće zemlje, koji se primjenjuju na jednu ili više fizičkih ili pravnih osoba s kojima društvo ima usku povezanost ili njihova primjena, ometaju djelotvornu provedbu njezinih nadzornih zadataka.

Agencija za nadzor zahtijevat će od društva dostavu podataka koje ona zahtijeva, kako bi mogla pratiti jesu li ispunjeni uvjeti koji se navode u ovome članku.

U slučaju odbijanja zahtijeva za izdavanje odobrenja za rad, Agencija za nadzor će podnositeljima zahtjeva u pisanome obliku dostaviti rješenje s obrazloženjem odbijanja zahtjeva. Rješenje Agencije za nadzor o odbijanju zahtjeva za izdavanje dozvole za rad je konačno, a protiv njega podnositelj može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnoga suda.

Članak 29. Oduzimanje odobrenja

Agencija za nadzor oduzet će odobrenje za rad društvu u sljedećim slučajevima:

- u slučaju ozbiljnoga kršenja odredaba čl. 56. - 60. ovoga Zakona o tehničkim pričuvama i sredstvima ulaganja;
- ako je donijeta pravomoćna presuda koja predstavlja smetnju u obavljanju poslova;
- ako je društvo prestalo ispunjavati uvjete za obavljanje djelatnosti osiguranja ili uvjeti pod kojima je dozvola za rad dana više ne postoje ili su se izmijenili do toga opsega da Agencija za nadzor ne bi izdala odobrenje u svjetlu novih okolnosti;
- ako sukladno propisanome roku društvo nije u mogućnosti poduzeti mjere predviđene planom obnove ili financijskim planom iz članka 55. ovoga Zakona;
- ako je društvo ozbiljno prekršilo odredbe u svezi s izračunavanjem i vođenjem tehničkih pričuva i margine solventnosti, što za posljedicu ima ugrožavanje interesa osiguranika;
- ako društvo nije započelo poslovanje u roku od 12 mjeseci od dana izdavanja odobrenja za rad ili je potpuno ili djelomično prekinulo poslovanje u roku od šest mjeseci tijekom tekuće godine, u cijelosti ili dijelom, na rok dulji od šest mjeseci;
- ako je društvo propustilo ispuniti obvezu prema Birou zelene karte u BiH ili Zaštitnom fondu;
- ako društvo ne primjenjuje tarife i uvjete za sve vrste osiguranja.

U slučaju oduzimanja odobrenja za rad, društvo neće moći zaključivati nove ugovore o osiguranju. Nadzor od strane Agencije za nadzor se nastavlja do okončanja postupka likvidacije društva i donošenja konačne odluke Agencije za nadzor.

Djelomično ili potpuno oduzimanje odobrenja za rad ili povlačenje odobrenja za rad nekog društva može biti provedeno odlukom Agencije za nadzor, uz precizno obrazloženje i obavješćivanje društva na koje se odnosi. Ovo se odnosi i na slučajeve kada se povlačenje

provodi zbog razloga predviđenih u propisima koji se odnose na dionička društva i DUO. Kada društvo pokriva rizike koji se nalaze u RS, o svakoj odluci o oduzimanju ili povlačenju odobrenja mora biti obaviještena i Agencija za nadzor RS.

Nakog potpunog i konačnog oduzimanja odobrenja za rad sve zahtjeve za naknadu po osnovi obveznog osiguranja motornih vozila isplatit će Zaštitni fond, a sve pričuve društva bit će prenijete na Zaštitni fond, sukladno članku 15. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obveznom osiguranju od odgovornosti.

Likvidator će preporučenim pismom obavijestiti ugovarače osiguranja da je oduzeto odobrenje društvu u roku od 30 dana od dana oduzimanja odobrenja. Po isteku daljnjih 30 dana od dana primitka pisma od ugovarača osiguranja, svi ugovori o osiguranju smatrat će se raskinutim *ipso jure*, pod pretpostavkom da unutar navedenoga razdoblja nije odobren niti jedan zahtjev za preuzimanje lisnice osiguranja društva podnijete od drugoga društva. Prijenosne premije će se nadoknaditi. Provizije određene Zakonom, koje su eventualno plaćene, bit će vraćene ili će ih potraživati likvidator.

Konačno oduzimanje odobrenja za rad društvu za posljedicu također imat će i *ipso jure* povlačenje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja putem podružnica. Nakon oduzimanja odobrenja za rad bit će pokrenut postupak likvidacije društva. Nakon oduzimanja odobrenja za rad društvu Agencija za nadzor ima ovlasti zapečatiti prostorije društva.

Društvo može biti transformirano u dioničko društvo s drugom poslovnom djelatnošću nakon što bude izvršen prijenos svih ugovora osiguranja sa svim pripadajućim pravima i obvezama propisanim u članku 64. ovoga Zakona ili nakon što drugo društvo koje obavlja djelatnost u BiH bude preuzelo sve njegove obveze, te nakon što odluka Agencije za nadzor bude objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH". U tom se slučaju odredbe stavka 4. ovog članka ne primjenjuju.

Agencija za nadzor dostavit će društvu pisano rješenje s razlozima oduzimanja odobrenja.

Odluka Agencije za nadzor glede potpunoga ili djelomičnoga oduzimanja odobrenja za rad je konačna. Društvo protiv odluke Agencije za nadzor može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnoga suda.

2.2. ODREDBE O VRSTAMA OSIGURANJA

Članak 30. Vrste osiguranja

Djelatnost osiguranja uključuje:

- a. neživotno osiguranje
- b. životno osiguranje.

Djelatnosti osiguranja iz stavka 1. ovog članka su klasificirane prema vrstama osiguranja i podklasificirane prema vrstama rizika. Vrste osiguranja i vrste rizika predviđene u ovom stavku su navedene u članku 31. ovoga Zakona.

Društvo će, posebno za niže navedene vrste:

- a. pomoć kod neživotnog osiguranja,
- b. sudskih troškova u neživotnom osiguranju,
- c. životno osiguranje povezano s investicijama životnoga osiguranja i
- d. osiguranje od odgovornosti za motorna vozila, osim odgovornosti za vozara,

ispunjavati dodatne detaljne uvjete predviđene člankom 66. ovoga Zakona i odlukama i pravilnicima koji se donose na temelju ovoga Zakona, kao i Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obveznom osiguranju od odgovornosti.

A. NEŽIVOTNO OSIGURANJE

Članak 31.

Društva mogu obavljati sljedeće djelatnosti koje su raspoređene i klasificirane po vrstama osiguranja, kako je dano u daljnjem tekstu:

i. Klasifikacija rizika prema vrstama osiguranja

1. Osiguranje nezgoda (uključujući radničke nezgode i profesionalna oboljenja)

Uključuje:

- 1.1. fiksne novčane naknade
- 1.2. naknade koje odgovaraju visini štete
- 1.3. kombinacije gornjih dvaju
- 1.4. ozljede putnika.

2. Zdravstveno osiguranje

Uključuje:

- 2.1. fiksne novčane naknade
- 2.2. naknade koje odgovaraju visini štete
- 2.3. kombinacije gornjih dvaju.

3. Osiguranje cestovnih vozila, izuzev vozila na tračnicama

Uključuje svu štetu ili gubitak na:

- 3.1. cestovnim motornim vozilima

3.2. cestovnim vozilima bez motornog pogona.

4. *Osiguranje tračnih vozila*

Uključuje svu štetu ili gubitak na tračnim vozilima.

5. *Osiguranje zračnih letjelica*

Uključuje svu štetu ili gubitak na zračnim letjelicama.

6. *Osiguranje plovila (pomorska, jezerska, riječna i kanalska plovila)*

Uključuje svu štetu ili gubitak na:

6.1. riječnim i kanalskim plovilima

6.2. jezerskim plovilima

6.3. morskim plovilima.

7. *Osiguranje robe u prijevozu*

(uključujući trgovačku robu, prtljagu i svu ostalu robu)

Uključuje svu štetu ili gubitak na robi u prijevozu, prtljagu ili ostaloj robi bez obzira na oblik prijevoza.

8. *Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila*

Uključuje svu štetu ili gubitak imovine osim imovine uključene u vrste od 3. do 7., usljed:

8.1. požara

8.2. eksplozije

8.3. oluje

8.4. prirodnih sila osim oluje

8.5. nuklearne energije

8.6. slijeganja tla.

9. *Osiguranje od ostalih šteta na imovini*

Uključuje svu štetu ili gubitak imovine osim imovine uključene u vrste od 3. do 7. zbog tuče ili mraza, kao i zbog bilo kog događaja poput krađe, pod uvjetom da uzrok štete ne spada pod vrstu 8.

10. *Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila*

Uključuje svu civilnu odgovornost za nesreće koje proizilaze iz uporabe motornih vozila na kopnu, kao i odgovornost vozara.

11. *Osiguranje od civilne odgovornosti za zračne letjelice*

Uključuje svu civilnu odgovornost koja proizilazi iz uporabe letjelica, kao i odgovornost vozara.

12. *Osiguranje od civilne odgovornost za brodove (morska, jezerska, riječna i kanalska plovila)*

Uključuje svu civilnu odgovornost koja proizilazi iz uporabe brodova, plovila ili čamaca na moru, jezerima, rijekama ili kanalima, kao i odgovornost vozara.

13. *Osiguranje od opće civilne odgovornosti*

Uključuje svu građansku odgovornost osim onih oblika koji spadaju pod vrste 10., 11. i 12.

14. *Osiguranje kredita*

Ova vrsta, u kojoj osiguravatelj za plaćanje premije pokriva osiguraniku gubitak koji bi se mogao pretrpjeti kao rezultat neispunjenja obveza jednog ili više dužnika prema osiguraniku, uključuje:

14.1. opću nesolventnost

14.2. izvozne kredite (odnosi se na osiguranje izvoznih kredita koji nisu načinjeni za račun ili uz pomoć države)

14.3. kredite koji se isplaćuju u ratama

14.4. hipoteke

14.5. poljoprivredne kredite.

15. *Osiguranje jemstva*

Ova vrsta, u kojoj osiguravatelj za plaćanje premija jamči u ime osiguranika izvršenje njegovih ugovornih obveza, uključuje:

15.1. jemstvo (izravno)

15.2. jemstvo (neizravno)

16. *Osiguranje od različitih financijskih gubitaka*

Uključuje:

16.1. rizike gubitka uposlenja

- 16.2. nedostatnost prihoda (opća)
- 16.3. loše vrijeme
- 16.4. gubitak naknada
- 16.5. trajne opće troškove
- 16.6. nepredviđene trgovačke troškove
- 16.7. gubitak tržišne vrijednosti
- 16.8. gubitak rente ili prihoda
- 16.9. posredne trgovinske gubitke osim onih koji su već gore spomenuti
- 16.10. ostale financijske gubitke (netrgovinske)
- 16.11. ostale oblike financijskih gubitaka.

17. *Osiguranje troškova pravne zaštite*

Uključuje snošenje troškova sudskih postupaka i pružanja drugih usluga koje proizilaze iz ugovora o osiguranju.

18. *Osiguranje pomoći*

Pomoć osobama koje zapadaju u teškoće tijekom putovanja dok su izvan kuće ili dok su izvan mjesta stalnoga boravka.

ii. Opis ovlasti koja se istodobno dobivaju za više od jedne vrste osiguranja

Kada ovlast istodobno pokriva:

- a. vrste br. 1. i 2. - daje se pod nazivom "osiguranje nezgoda i zdravstveno osiguranje";
- b. vrste br. 1.4., 3. i 7. - daje se pod nazivom "osiguranje motornih vozila";
- c. vrste br. 1.4., 4., 6., 7. i 12. - daje se pod nazivom "pomorsko i transportno osiguranje";
- d. vrste br. 1.4., 5., 7. i 11. - daje se pod nazivom "osiguranje zračnih letjelica";
- e. vrste br. 8. i 9. daje se pod nazivom "osiguranje od požara i drugih šteta na imovini";
- f. vrste br. 10., 11., 12. i 13. - daje se pod nazivom "osiguranje od civilne odgovornosti";
- g. vrste br. 14. i 15. - daje se pod nazivom "osiguranje kredita i jamstava";
- h. sve ostale vrste - daje se pod nazivom "opće osiguranje od šteta".

iii. Prateći rizici

1. Društvo koje je dobilo dozvolu za jednu vrstu ili skupinu vrsta neživotnoga osiguranja može pokrivati rizike koji se nalaze u drugoj vrsti osiguranja od gubitka ili štete (prateći rizici) bez prijeko potrebnog odobrenja za tu granu koja sadrži te rizike, pod uvjetom da su ti rizici:

- a) povezani s glavnim rizikom,
- b) povezani s predmetom koji je pokriven od glavnoga rizika,
- c) pokriveni ugovorom koji osigurava glavni rizik.

2. Međutim, rizici uključeni u vrste 14., 15. i 17. ne mogu se smatrati pratećim rizicima drugih vrsta.

3. Rizici uključeni u vrstu 17. Osiguranje troškova pravne zaštite mogu se smatrati pratećim rizicima vrste 18. ako su ispunjeni uvjeti određeni stavkom 2. ovoga članka i kada se glavni rizik odnosi samo na pomoć pruženu osobama koja zapadaju u teškoće tijekom putovanja dok su izvan kuće ili dok su izvan mjesta stalnoga boravka.

4. Naročito za rad vrsta osiguranja kredita, jamstava i osiguranja pravne zaštite je uvijek potrebno posebno odobrenje, osim u slučajevima koji se bave osiguranjem pravne zaštite za razliku koja proizilazi ili je u svezi s uporabom pomorskih plovila, a to se osiguranje može smatrati pratećim rizikom u svezi s onim što je predviđeno u prethodnome odjeljku.

B. ŽIVOTNO OSIGURANJE

Klasifikacija po vrstama:

I. sljedeće vrste osiguranja, kada su na ugovornoj osnovi:

a) životno osiguranje je vrsta osiguranja koja se sastoji posebno od osiguranja doživljenja određene starosne dobi, osiguranje samo u slučaju smrti, mješovito osiguranje doživljenja određene starosne dobi ili ranije smrti i životno osiguranje s povratom premija;

b) rente;

c) dodatno osiguranje koje pružaju društva za životno osiguranje je posebno osiguranje od tjelesne ozljede (uključujući nesposobnost za upošljavanje), osiguranje u slučaju smrti usljed nezgode i osiguranje invaliditeta koji proizilazi iz nezgode ili od bolesti, gdje su ove razne vrste osiguranja preuzete dodatno uz životno osiguranje.

II. osiguranje braka i osiguranje rođenja

III. životno osiguranje (I.a.), rente (I.b.), brak i rođenje (II.) koji su povezani s investicijskim fondovima

odnosi se na poslove u kojima su:

a. naknade uključene u policu osiguranja izravno povezane s vrijednošću dionica (jedinica) nekog Zajedničkog fonda u Federaciji ili u RS ili s vrijednošću sredstava koja su uključena u interni fond kojeg vodi društvo, a koji je obično podijeljen na jedinice (dionice) ili

b. naknade sadržane u polici osiguranja izravno povezane s indeksom vrijednosnih papira ili određenom referentnom vrijednošću, osim onih koje su spomenute pod a).

IV. Zdravstveno osiguranje (nezgoda, bolest)

Zaključenje i provedba ugovora o osiguranju koji daju posebne naknade u slučaju da osoba postane hendikepirana od posljedica pretrpljene ozljede što je rezutatam nezgode ili nezgode određene vrste ili bolesti ili nemoći, s tim da su ti ugovori:

a) iskazani da će trajati u razdoblju ne manjem od pet godina ili do uobičajenog vremena umirovljenja te osobe, ili bez vremenskog ograničenja i

b) iskazani tako da ih ne može raskinuti osiguravatelj ili su iskazani tako da se mogu raskinuti samo pod određenim okolnostima spomenutim u ugovoru.

V. Tontine

VI. Poslovi povrata kapitala

Poslovi povrata kapitala su poslovi utemeljeni na aktuarskim proračunima, prema kojima se preuzimaju obveze određenoga trajanja i iznosa za jednokratno ili povremena plaćanja dogovorena unaprijed.

VII. Upravljanje skupnim mirovinskim fondom

a) Upravljanje investicijama, a naročito imovinom koja označava pričuve fondova koji vrše plaćanja za zdravstvene beneficije ili za beneficije u slučaju smrti, nesposobnosti, doživljenja, prekida ili smanjenja radne sposobnosti ljudi koji su zaključili sporazume s njima ili

b) slučaj opisan u VII.1. (a) kada društvo jamči povrat kapitala ili određenu kamatnu stopu i druge beneficije (osigurani programi skupnih mirovina).

VIII. Vrsta poslova sličnih socijalnom osiguranju

Uključuje poslove koji se sastoje od naknada ovisnim od trajanja ljudskog života, a koji su određeni ili predviđeni u zakonodavstvu o socijalnom osiguranju, pod uvjetom da su ti poslovi utemeljeni na privatnom ugovoru, da se sprovode ili se njima upravlja na njihov vlastiti rizik i da nisu u suprotnosti sa zakonskim odredbama.

Članak 32.

Odvojena odobrenja za životno i neživotno osiguranje

Društvu koje ima sjedište u Federaciji izdaje se odobrenje za rad za obavljanje poslova ili neživotnoga ili životnoga osiguranja. Društvo može obavljati reosiguranje u svezi s rizicima i životnoga i neživotnoga osiguranja.

Društvo koje ima sjedište u Federaciji i koje u vrijeme stupanja na snagu ovoga Zakona obavlja i neživotno i životno osiguranje istodobno, može nastaviti takvo kombinirano poslovanje pod uvjetom da za svaku od tih djelatnosti vodi zasebnu administraciju.

Ako društvo koje obavlja neživotno osiguranje ima financijske, komercijalne ili administrativne veze s društvom koje obavlja životno osiguranje, Agencija za nadzor će, u suradnji s Agencijom za nadzor RS, ako je potrebno, osigurati da rezultati tih društava ne budu iskrivljeni sporazumima između njih ili bilo kojim dogovorom koji bi mogao utjecati na raspodjelu rashoda i prihoda.

U smislu ovoga Zakona, odvojeno administriranje je razdvajanje djelatnosti neživotnoga osigurnja od djelatnosti životnoga osiguranja, kako:

a) interesi osiguranika životnoga osiguranja i osiguranika neživotnoga osiguranja ne bi bili oštećeni istodobnim vođenjem djelatnosti neživotnoga i životnoga osiguranja;

b) djelatnosti životnoga osiguranja ne bi bile opterećene tvorenjem minimalnih financijskih jamstava, naročito margine solventnosti koja je potrebna za poslovanje neživotnoga osiguranja i obrnuto;

c) bi mješovito društvo, ukoliko je pokrilo prijeko potrebna financijska jamstva kako je navedeno u odredbama ovoga Zakona, nakon obavješćivanja Agencije za nadzor, moglo koristiti određena sredstva margine solventnosti koja su još uvijek na raspolaganju i za djelatnosti neživotnoga i za djelatnosti životnoga osiguranja;

d) bi Agencija za nadzor analizirala rezultate dviju djelatnosti i uvjerala se u poštivanje odredaba ovoga stavka.

Bilance se moraju izrađivati na način da se prikažu izvori prihoda i rashoda za svaku od ove dvije djelatnosti, posebno za neživotno osiguranje i posebno za životno osiguranje. Na taj način, svi prihodi (naročito premije, plaćanja od reosiguravatelja, prihod od ulaganja) i rashodi (naročito naknade po osiguranju, dodavanja tehničkim pričuvama, premije reosiguranja, troškovi poslovanja u svezi s poslovima osiguranja) bit će raspodijeljeni sukladno njihovom porijeklu.

Stavke koje su zajedničke objema djelatnostima knjižit će se prema metodama raspodjele koje propiše Agencija za nadzor, a koji moraju biti sukladni računovodstvenim standardima.

Na temelju bilance, društvo mora pripremiti izjavu koja jasno određuje stavke koje čine svaku marginu solventnosti usklađenu s odredbama koje se odnose na tvorenje margine solventnosti iz članka 53. ovoga Zakona i Pravilnika o elementima i nadzoru margine solventnosti koga donosi Agencija za nadzor.

Ako jedna od margina solventnosti nije dostatna, mjere predviđene člankom 55. ovoga Zakona za obnovu društva koje je u financijskim teškoćama, koje se odnose na tvorenje odgovarajuće margine solventnosti i jamstvenog kapitala sukladno ovome Zakonu, primjenjivat će se na djelatnost koja je manjkava. Izuzimanjem odredaba stavka 4. točka a) ovoga članka, mjere predviđene u članku 55. stavak 12. ovoga Zakona mogu uključivati prijenos sredstava iz jedne djelatnosti u drugu, što podliježe odobrenju Agencije za nadzor.

Agencija za nadzor može odlukom objavljenom u "Službenim novinama Federacije BiH" odrediti pravila za razdvajanje elemenata aktive i pasive društva, kao i sve ostale prijeko potrebne pojedinosti za ostvarenje odvojenog administriranja.

Članak 33.

Životno osiguranje - dodatne vrste

Društvo koje ima sjedište u Federaciji i koje je ovlašteno obavljati životno osiguranje može dobiti i odobrenje za obavljanje osiguranja od nezgode i bolesti koje je regulirano vrstama neživotnoga osiguranja 1. i 2., pod uvjetom da održava minimalne iznose jamstvenog kapitala i da obračunava dvije margine solventnosti.

Društvo koje obavlja neživotno osiguranje i koje ima sjedište u Federaciji, a ovlašteno je poslovati samo s vrstama neživotnoga osiguranja nezgoda i bolesti, može dobiti i ovlast da posluje sa životnim osiguranjem pod uvjetima predviđenim u stavku 1. ovoga članka.

Članak 34.

Klasifikacija u odnosu na društva koja nisu iz BiH

Društvo koje ima sjedište izvan BiH može poslovati u Federaciji na sljedeći način:

a) ako društvo na teritoriju njegova sjedišta obavlja neživotno osiguranje zajedno sa životnim osiguranjem (mješovito ili složeno društvo) u Federaciji može biti osnovano:

- za poslovanje samo neživotnim osiguranjem ili samo životnim osiguranjem posredstvom podružnice, sukladno odredbama čl. 46. - 49. ovoga Zakona,
- za poslovanje životnim osiguranjem (i kada obavlja neživotno osiguranje u Federaciji) putem supsidijarnog društva u Federaciji,

b) ako društvo iz stavka 1. ovoga članka u svome sjedištu obavlja samo poslove neživotnoga osiguranja ili samo životnoga osiguranja, može se osnovati i poslovati u Federaciji putem podružnice, sukladno ovome Zakonu.

Na društvo iz stavka 1. točka a) odgovarajuće će se primjenjivati odredbe članka 33. ovoga Zakona.

2.3. DRUŠTVA IZ FEDERACIJE

Članak 35.

Opće odredbe

Odobrenje za rad društvu iz Federacije će vrijediti nakon registriranja osnivanja društva u registru. Propisom Vlade Federacije mogu se regulirati sva specifična pitanja u svezi s registriranjem osnivanja društva.

Zahtjev za izdavanje odobrenja za rad podnositi će se Agenciji za nadzor zajedno sa svim dokumentima propisanim Odlukom o dokumentima koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad. Agencija za nadzor izdaje odobrenje za rad pod uvjetom da su u cijelosti ispunjeni svi uvjeti predviđeni ovim Zakonom.

Ako smatra prijeko potrebnim, Agencija za nadzor može provesti svoju vlastitu istragu u predmetu podnositelja zahtjeva, može surađivati s drugim nadležnim upravnim tijelima i može zatražiti bilo koje prijeko potrebne obavijesti koje se tiču osobnih podataka i podataka o bankovnom računu podnositelja zahtjeva.

U roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva za odobrenje podnijetog sukladno zakonski predviđenim uvjetima, odnosno po podnošenju svih dokumenata predviđenih ovim Zakonom, Agencija za nadzor odlučit će prihvatiti ili odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za rad.

Ako po isteku roka iz stavka 4. ovoga članka Agencija za nadzor ne odgovori na zahtjev, smatrat će se da je odgovor negativan, a podnositelj zahtjeva može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnoga suda.

Agencija za nadzor će društvu izdati rješenje o odobrenju za rad ako su ispunjeni uvjeti predviđeni ovim člankom i dostavljeni svi dokumenti predviđeni Odlukom o dokumentima koji se prilažu zahtjevu za izdavanje odobrenja za rad.

Članak 36.

Podnošenje dokumenata o reosiguranju

U roku od 90 dana od dana donošenja rješenja o odobrenju za rad, društvo će Agenciji za nadzor podnijeti preslike ugovora o reosiguranju. Agencija i dalje ima pravo zahtijevati bilo koje druge dokumente o reosiguranju koji su potrebni u svrhu nadzora društva.

2.4. OSNIVANJE PODRUŽNICA IZMEĐU DVA ENTITETA

Članak 37.

Osnivanje podružnica društva koje imaju sjedište u RS: Opće odredbe

Društvo koje ima sjedište u RS može osnovati podružnicu u Federaciji, pod uvjetom da Agencija za nadzor RS proslijedi Agenciji za nadzor sljedeće dokumente na jednom ili više službenih jezika u BiH:

- a) plan poslovanja koji određuje vrste predviđenih poslova i strukturu podružnice;
- b) adresu podružnice u Federaciji od koje se mogu dobiti i kojoj se mogu predavati dokumenti, podrazumijevajući da će adresa biti ona na koju se šalju sve obavijesti ovlaštenom zastupniku;
- c) punomoć kojom se postavlja ovlašteni zastupnik, koji mora imati dovoljno ovlasti da u ime i za račun društva stvara obveze za društvo u odnosima s trećim osobama, pred sudovima, državnim tijelima i organizacijama u Federaciji i Agenciji za nadzor. Ako je ovlašteni zastupnik pravna osoba, ona mora ovlastiti fizičku osobu koja će je predstavljati;
- d) da ovlašteni zastupnik, koji mora biti nastanjen u Federaciji, zastupa društvo na Sudu i u odnosima društva s tijelima vlasti i Agencijom za nadzor. Društvo može postaviti najviše jednog ovlaštenog zastupnika za teritoriju Federacije za sve vrste osiguranja. Ovlašteni zastupnik mora potpisati sve police izdane u Federaciji;

e) potvrdu da je društvo učlanjeno u Zaštitni fond i Biro zelene karte u BiH, ako će obavljati poslove osiguranja vrste 10., osim odgovornosti za vozača;

f) Izjavu o odabranom načinu poslovanja u okviru vrste 17., sukladno članku 66. ovoga Zakona, ukoliko će se baviti tom vrstom osiguranja;

g) potvrdu o solventnosti.

U slučaju izmjene bilo kojih podataka predviđenih u toč. a), b) i c) stavka 1. ovoga članka, Agenciji za nadzor bit će podnijeta pisana obavijest najmanje 30 dana prije provođenja te izmjene, kako bi Agencija za nadzor postupila kako je predviđeno u stavku 1. ovog članka.

Članak 38. **Pitanja oporezivanja**

Svaki naizravni porez, pristojbe, dažbine ili ostali troškovi koji proizilaze iz ugovora osiguranja zaključenih u Federaciji od strane društva koje ima sjedište u RS podliježe propisima vrijedećim u Federaciji.

Pokretna imovina koja se nalazi u zgradi koja je u Federaciji, s iznimkom robe u trgovačkom prometu, podlijegeće istim neizravnim porezima, dažbinama i ostalim troškovima, čak i kada zgrada i njezin sadržaj nisu pokriveni istom policom.

Svi podaci koji se odnose na naplatu neizravnih poreza za poslove osiguranja u Federaciji putem organizacijske jedinice društva iz RS regulirat će se pravilima koja donosi Agencija za nadzor i koja se objavljuju u "Službenim novinama Federacije BiH".

Članak 39. **Osnivanje podružnice društva iz Federacije u RS: Opće odredbe**

Društvo koje ima sjedište u Federaciji može osnovati podružnice u RS, pod uvjetom da Agenciji za nadzor podnese zahtjev kojim će se izjasniti da namjerava otvoriti podružnicu u RS, prilažući sljedeće dokumente:

a) plan poslovanja koji, između ostaloga, određuje vrste predviđenih poslova i strukturu podružnice;

b) adresu podružnice u RS od koje se mogu dobiti i na koju se mogu predavati dokumenti, podrazumijevajući da će ta adresa biti ona na koju se šalju sve obavijesti ovlaštenom zastupniku;

c) punomoć kojom se postavlja ovlaštenu zastupnik, koji mora imati dovoljno ovlasti da može stvarati obveze za društvo u odnosima s trećim osobama i zastupati ga pred tijelima vlasti i sudovima u RS. Ako je ovlaštenu zastupnik pravna osoba, on mora odrediti fizičku osobu koja će je predstavljati;

d) društvo je obvezno i podnijeti potvrdu o učlanjenosti u Zaštitni fond i Biro zelene karte u BiH, ako će obavljati poslove osiguranja vrste 10., osim odgovornosti vozača i

e) izjavu o odabranom načinu poslovanja u okviru vrste 17., sukladno članku 66. ovoga Zakona, ukoliko će se baviti tom vrstom osiguranja.

Članak 40.

Osnivanje društva iz Federacije u RS: Posebne odredbe

Nakon provjere plana poslovanja i pod uvjetom da su administrativna struktura i financijsko stanje društva, kao i opće i stručne kvalifikacije te iskustvo ravnatelja i ovlaštenih zastupnika odgovarajući, Agencija za nadzor će dokumente predviđene u članku 39. ovoga Zakona zajedno s potvrdom solventnosti određenom člankom 37. stavak 1. točka g) ovoga Zakona u roku od 60 dana od dana podnošenja proslijediti Agenciji za nadzor RS na jednom od službenih jezika u BiH, obavješćujući o tome i društvo koje je podnijelo zahtjev.

Ako Agencija za nadzor odbije proslijediti podatke navedene u članku 37. stavak 1. ovoga Zakona Agenciji za nadzor RS, Agencija za nadzor u roku od 60 dana po primitku svih propisanih podataka donijet će obrazloženo rješenje i dostaviti ga društvu koje je podnijelo zahtjev. Protiv rješenja ili u slučaju bezuspješnog proteka roka od 60 dana društvo može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnoga suda.

U slučaju izmjene bilo koje pojedinosti dostavljene prema stavku 1. toč. a), b) i c) članka 39. ovoga Zakona, Agencija za nadzor poslat će pisanu obavijest najmanje 30 dana prije provođenja izmjene, kako bi se postupak naveden u prethodnome stavku mogao primjeniti.

Društvo iz Federacije koje obavlja poslove neživotnoga osiguranja, a koje namjerava poslovati u RS s vrstom 2. koja djelomično ili u potpunosti zamjenjuje statutarni sustav socijalnog osiguranja u entitetu, mora Agenciji za nadzor podnijeti tehničku osnovu za tarife i opće i posebne uvjete osiguranja prije nego što otpočne njihovu primjenu. Agencija za nadzor RS može zahtijevati sa sustavom osiguranja "zdravstveno osiguranje" poslovanje na tehničkoj osnovi, sličnoj osnovi životnoga osiguranja, u slučajevima:

- kada se premije obračunavaju i plaćaju na temelju tablica bolesti i ostalih statističkih podataka relevantnih za BiH, sukladno računskim metodama koji se primjenjuju u osiguranju;
- kada je za porast starosne dobi određena pričuva;
- kada osiguravatelj može otkazati ugovor samo u određenom roku koji je određen zakonom RS;
- kada ugovor predviđa da se premije mogu uvećati ili plaćanja smanjiti, čak i za tekuće ugovore;
- kada ugovor predviđa da ugovarač osiguranja može zamijeniti svoj postojeći ugovor za novi ugovor, koji nudi isto društvo ili ista podružnica, a uzimajući u obzir njegova ostvarena prava. Naročito se u obzir mora uzimati pričuva za porast starosne dobi, a novi se liječnički pregled može zahtijevati samo za povećano pokriće.

Za slučajeve iz stavka 4. ovoga članka Agencija za osiguranje u BiH, Agencija za nadzor i Agencija za nadzor RS će objaviti zajedničke tablice bolesti i druge relevantne statističke podatke iz alineje 1. stavka 4. ovoga članka. Premije moraju biti dostatne, prema aktuarskim procjenama, kako bi društva bila u mogućnosti ispunjavati sve svoje obveze koje utječu na sve aspekte njihova financijskog stanja. Društva su obvezna obavješćivati Agenciju za nadzor o tehničkim osnovama za obračun premija prije početka pružanja usluga. Ovaj stavak primjenjivat će se i kada su postojeći ugovori izmijenjeni.

2.5. ZAJEDNIČKE ODREDBE ZA OSNIVANJE PODRUŽNICA IZMEĐU ENTITETA

Članak 41.

Obavješćivanje o dokumentima

U cilju zaštite javnoga interesa i nadzora nad poštivanjem zakonskim odredbama o ugovorima o osiguranju, Agencija za nadzor može od društva koje ima sjedište u RS i koje se bavi osiguranjem u Federaciji putem podružnica zahtijevati povodobno obavješćivanje o općim i posebnim uvjetima ugovora o osiguranju, kao i o dokumentima koje namjeravaju koristiti za svoje osiguranike.

Agencija za nadzor će od društva zahtijevati dostavu svih podataka prijeko potrebnih za primjenu ovoga zakona na jednom od službenih jezika u BiH.

Društvo koje je osnovano u RS, a koje posluje u Federaciji putem podružnice, obvezno je Agenciji za nadzor podnijeti svaki dokument koji je od njega zatražen, ukoliko su i društva koja imaju sjedište u Federaciji obvezna to učiniti. Ako društvo odbije podnijeti zatražene dokumente, Agencija za nadzor će primijeniti odredbe čl. 42. i 43. ovoga Zakona.

Članak 42.

Nepoštivanje Zakona

Ako društvo ne poštuje zakonske odredbe, Agencija za nadzor donosi rješenje o otklanjanju nezakonitosti u poslovanju za to društvo i o tome u pisanoj formi obavješćuje upravu društva i Agenciju za nadzor RS.

U slučaju da društvo ne postupi po rješenju iz stavka 1. ovoga članka, Agencija za nadzor će obavijestiti Agenciju za nadzor RS i zahtijevati poduzimanje svih odgovarajućih mjera kako bi društvo postupilo po rješenju. Agencija za nadzor mora biti obaviještena o poduzetim mjerama.

Ako i pored mjera koje poduzme Agencija za nadzor RS ili stoga što su se te mjere pokazale neodgovarajućim ili nisu poduzete u RS društvo nastavi kršiti vrijedeće zakonske propise u Federaciji, Agencija za nadzor može, nakon što obavijesti Agenciju za nadzor RS, poduzeti odgovarajuće mjere kako bi pretekla naredna kršenja i zaštitila interese osiguranika, uključujući, ukoliko je to potrebno, onemogućavanje društva da nastavi zaključivati nove ugovore o osiguranju putem podružnice.

Agencija za nadzor ima pravo primijeniti bilo koju odgovarajuću mjeru, a naročito se obratiti Agenciji za nadzor RS.

Ako društvo koje postupa suprotno odredbama ovoga Zakona ima sjedište u RS, a u Federaciji ima podružnicu ili imovinu, Agencija za nadzor može izreknuti kaznu za prekršaj njegovoj organizacijskoj jedinici, odrediti odgovarajuće mjere, uključujući i ograničenje slobodnog raspolaganja imovinom toga društva u Federaciji.

Svako rješenje o određivanju mjere ograničenja pružanja usluga ili o izricanju kazni, sukladno odredbama ovoga članka, mora biti obrazloženo i dostavljeno tome društvu i Agenciji za nadzor RS.

Na zahtjev Agencije za nadzor RS, Agencija za nadzor će pomoći, sukladno odredbama ovoga Zakona, u izvršenju traženoga ograničenja slobodnog raspolaganja imovinom toga društva u Federaciji.

Odredbe ovog članka ne isključuju primjenu drugih zakonskih propisa, uključujući i kazne predviđene vrijedećim zakonima o osiguranju u Federaciji.

Članak 43.

Suradnja s Agencijom za nadzor RS

Ako je potrebna istraga na licu mjesta u prostorijama sjedišta društva ili podružnice u Federaciji kako bi se osigurala odgovarajuća primjena vrijedećih propisa u Federaciji, Agencija za nadzor surađivat će s Agencijom za nadzor RS kako bi se istraga provela. Ako Agencija za nadzor smatra prijeko potrebnim, može i sama provesti provjeru u uredima podružnice nakon što prethodno obavijesti Agenciju za nadzor RS.

Članak 44.

Reklamiranje

Društvo koje ima sjedište u RS može reklamirati svoje usluge u Federaciji koje pruža prema pravu osnivanja i sukladno propisima u Federaciji koji se odnose na oblik i sadržaj takvog reklamiranja i koji su usvojeni u općem javnom interesu.

Članak 45.

Likvidiranje

U slučaju likvidiranja društva, obveze koje proizilaze iz ugovora koji su zaključeni putem podružnice ispunit će se na način istovjetan onima koje proizilaze iz drugih ugovora o osiguranju toga društva, sukladno članku 70. ovoga Zakona.

2.6. DRUŠTVA KOJA NISU IZ BIH

Članak 46.

Opće odredbe

Društvo koje ima sjedište izvan BiH može obavljati djelatnosti osiguranja u Federaciji u obliku podružnice nakon što dobije odobrenje za rad Agencije za nadzor. Odobrenje koje izda Agencija za nadzor bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH" i "Službenim novinama Federacije BiH", a na temelju njega bit će izvršeno registriranje podružnice kod nadležnoga suda.

Zahtjev za izdavanje odobrenja mora biti prihvaćen ili odbijen u roku od 60 dana od dana podnošenja dokumenata koji se zahtijevaju u ovome Poglavlju. Propuštanje odgovora smatra se odbijanjem. Agencija za nadzor donijet će obrazloženo rješenje u slučaju odbijanja da izda odobrenje. Protiv ovakvoga rješenja ili u slučaju bezuspješnog proteka roka od 60 dana moguće je pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnoga suda.

Odobrenje za rad iz ovoga članka je vrijedeće u cijeloj BiH i bit će dostavljeno Agenciji za osiguranje u BiH.

Članak 47. Uvjeti

Za dobivanje odobrenja za rad podružnice u Federaciji strana osoba mora:

- a) biti osnovana kao dioničko društvo, DUO ili u bilo kojem drugom obliku predviđenom za društvo u zemljama članicama EU, te da je u matičnoj zemlji ovlašteno obavljati vrste osiguranja za koje traži odobrenje u Federaciji;
- b) postaviti ovlaštenog zastupnika u Federaciji. Ako je ovlašten zastupnik pravna osoba, mora imati sjedište u Federaciji i postaviti fizičku osobu koja će je predstavljati. Ta fizička osoba mora imati boravište u Federaciji i ispunjavati uvjete prema čl. 35. i 61. ovoga Zakona glede profesionalnih kvalifikacija osoba koje upravljaju društvom;
- c) biti registrirana u zemlji koja dopušta društvima iz Federacije da se osnuju sukladno načelu reciprociteta;
- d) imati kapital koji nije manji od najniže granice kapitala određene u članku 50. ovoga Zakona;
- e) posjedovati samo u Federaciji ili samo u RS imovinu u vrijednosti jednakoj najmanje jednoj polovici ($1/2$) minimalnog jamstvenog fonda i depozite u Federaciji od najmanje jedne četvrtine ($1/4$) toga minimalnog iznosa kao jamstvo;
- f) preuzeti obvezu zvaničnom izjavom koju potpisuju njezini predstavnici;
  - da će za podružnicu osigurati marginu solventnosti,
  - da će u roku od 60 dana po dobivanju odobrenja osnovati u mjestu podružnice i administrativnu i računovodstvenu službu koja odgovara poslu kojim se bavi u Federaciji,
  - da će uspostaviti i uložiti tehničke pričuve glede poslovanja u Federaciji, sukladno odredbama o prijeko potrebnim tehničkim pričuvama i sredstvima,
  - da će imenovati ovlaštenog aktuara.

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad moraju se priložiti sljedeći dokumenti na jednom od službenih jezika u BiH:

- a) ovjeren primjerak statuta koji vrijedi u vrijeme podnošenja prijave, kao i dokaz o registraciji izdan od strane nadležnoga tijela zemlje sjedišta toga društva;
- b) ovjerenu punomoć za postavljanje ovlaštenog zastupnika u Federaciji, uz izjavu da povlačenje imenovanja stupa na snagu tek nakon što dokument bude dostavljen i Agenciji za nadzor;
- c) potvrdu nadzorne vlasti zemlje sjedišta društva, ne stariju od 90 dana do dana podnošenja zahtjeva, koja svjedoči da društvo posluje u svome sjedištu i da ima pravo obavljati vrste osiguranja koje namjerava obavljati u Federaciji;
- d) dokument koji dokazuje depozit jamstva predviđen u stavku 1. točke e) ovoga članka;

e) spisak imena i adresa direktora i izvršnih direktora;

f) plan poslovanja podružnice koji uključuje elemente predviđene prema članku 35. ovoga Zakona;

g) bilancu stanja i bilancu uspjeha za posljednje tri financijske godine ili završne financijske godine ako podnositelj prijave posluje manje od tri financijske godine.

Ako se traži odobrenje za proširenje djelatnosti podružnice na neku drugu vrstu ili vrste osiguranja, podnositelj prijave podnijet će dokumente sukladno ovome članku, izuzev onih koji su već podnijeti, ukoliko oni obuhvaćaju novu vrstu ili vrste osiguranja.

Margina solventnosti koju društva moraju imati, mora biti sačinjena sukladno odredbama članka 53. ovoga Zakona i Odlukom o dokumentima koji se prilažu zahtjevu za izdavanje odobrenja za rad i izračunata na temelju premija ili računskih pričuva i odštetnih zahtjeva po osnovi osiguranja za poslove koje obavlja određena podružnica. Jedna trećina margine solventnosti čini jamstveni fond koji ne može biti manjim od jedne polovice minimalnog jamstva zahtijevanog prema članku 54. ovoga Zakona.

Sredstva koja pokrivaju marginu solventnosti, osim jamstva položenog i blokiranog kako je predviđeno u stavku 1. točka e) ovoga članka, također mogu biti uložena i u zemljama članicama EU.

Članak 48.

Ovlašteni zastupnik

Ovlašteni zastupnik s boravištem u Federaciji zastupat će društvo na Sudu i u odnosima društva s državnim i javnim tijelima Federacije i Agencijom za nadzor. Društvo ne može postaviti više od jednog ovlaštenog zastupnika s nadležnošću nad određenim dijelom teritorija ili za vođenje određene vrste osiguranja.

Ovlašteni zastupnik potpisivat će sve police osiguranja koje u Federaciji izda podružnica stranoga društva. Agencija za nadzor može, po podnošenju pisanoga zahtjeva ovlaštenog zastupnika, dati odobrenje da više osoba koje borave u Federaciji mogu potpisivati police, pod uvjetom da se za izdavanje ovlaštenja podnese primjerak propisano ovjerene punomoći.

Ovlašteni zastupnik preuzima odgovornosti članova Uprave društva.

U slučaju otkazivanja ili opoziva punomoći ovlaštenom zastupniku društva, otkazivanje ili opoziv vrijedi od dana na koji se pisana obavijest o tome dostavi Agenciji za nadzor.

Društvo mora izabrati drugoga zastupnika u roku od 60 dana od dana upražnjenja, u suprotnom će odobrenje za rad podružnice od Agencije za nadzor biti povučeno.

Članak 49.

Financijska izvješća i poslovne knjige, jurisdikcija

Strano društvo koje posluje u Federaciji mora:

a) za djelatnosti koje obavlja u Federaciji voditi poslovne knjige u Federaciji na jednom od službenih jezika u BiH;

b) pripremiti, objaviti i podnijeti Agenciji za nadzor financijska izvješća na jednom od službenih jezika u BiH.

Podružnice stranog društva iz stavka 1. ovoga članka podliježu jurisdikciji sudova Federacije i dužni su postupiti po računovodstvenim propisima i pravilima sukladno propisima u Federaciji koji se odnose na dionička društva.

III. DRUŠTVA I DUO - POSEBNE ODREDBE

3.1. DIONIČKA DRUŠTVA I DUO U FEDERACIJI

Članak 50. **Dionička društva**

Postojeći propisi o dioničkim društvima primjenjuju se i na dionička društva iz ovoga Zakona, osim ako nisu u suprotnosti sa ovim Zakonom.

Svako dioničko društvo istodobno mora održavati:

- a) uplaćeni dionički kapital;
- b) marginu solventnosti;
- c) jamstveni fond.

Uplaćeni dionički kapital ne može biti manji od:

- a) 2.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja od 10. do 15., sukladno članku 31. ovoga Zakona;
- b) 2.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja od 1. do 8., 16. i 18., sukladno članku 31. ovog Zakona;
- c) 1.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja 9. i/ili 17., sukladno članku 31. ovoga Zakona;
- d) 3.000.000,00 KM ako društvo posluje sa životnim osiguranjem;
- e) 3.000.000,00 KM ako društvo obavlja poslove reosiguranja;

Dionički kapital u cijelosti mora biti uplaćen u gotovini pri osnivanju.

Članak 51. **Posebne odredbe za DUO**

DUO je društvo u kojem članovi zajednički jamče da će financirati i dati naknadu po događanju ugovorenog osiguranog slučaja, na temelju načela uzajamnosti i solidarnosti. DUO

je društvo koje ima pravni subjektivitet s ograničenom odgovornošću svojih članova za obveze društva. Isključivi cilj DUO je obavljanje djelatnosti izravnoga osiguranja.

Sve odredbe ovoga Zakona primjenjuju se na DUO, s iznimkom posebnih odredaba za dionička društva iz članka 50. ovoga Zakona.

Sredstva prijeko potrebna za pokrivanje iznosa osiguranja koji će se platiti po događanju rizika bit će prikupljena doprinosom samo u opsegu koji je prijeko potreban za ispunjenje obveza društva prema osigurancima i za stvaranje pričuva.

Članstvo u DUO bit će otvoreno za fizičke osobe koje imaju mjesto stalnog boravka u BiH.

DUO ne može obavljati djelatnosti reosiguranja, ali može zaključiti ugovore o reosiguranju za svoje vlastite potrebe.

DUO mora ispunjavati sljedeće kriterije:

- a) ne smije imati manje od 250 članova, ako je društvo ovlašteno za pokriće samo jedne vrste rizika;
- b) ne smije imati manje od 300 članova, ako je društvo ovlašteno za pokriće više od jedne vrste rizika;
- c) najmanje jedna polovica prihoda od doprinosa društva mora potjecati od osoba koje su članovi DUO;
- d) ne smije imati godišnji obrt veći od 2.000.000,00 KM;

DUO neće pokrivati poslove u vrstama osiguranja 10., 11., 12. i 13., osim ako ne označavaju sporedne rizike, sukladno članku 31. ovoga Zakona niti vrste osiguranja 14. ili 15.

Članak 52. **Vrste DUO i tijela uprave**

DUO se osniva kao dioničko društvo po osnovi neograničenog ili ograničenog doprinosa.

DUO s neograničenim doprinosom može od svakog osiguranog člana zahtijevati plaćanje onih dodatnih iznosa, bez ograničenja, koji mogu biti prijeko potrebni za izmirenje rezerviranih šteta po osiguranju.

Ako prihodi i pričuve DUO s ograničenim doprinosom nisu dostatni za izmirenje rezerviranih šteta iz određene financijske godine, DUO s ograničenim doprinosom može od svakog osiguranog člana zahtijevati plaćanje dodatnih iznosa koji ne mogu prelaziti iznos jednak ili manji od ukupnoga prethodnog doprinosa plaćenog za tu financijsku godinu.

Statut DUO mora sadržavati, između ostaloga, uvjete koji predviđaju plaćanje uvećanih doprinosa članova ili smanjenje iznosa plativih naknada i beneficija, ako bi se godišnji doprinosi pokazali nedovoljnima za izmirenje rezerviranih šteta za tu financijsku godinu.

DUO mora posjedovati minimalni kapital (iznos osiguranja) koji je jednak kapitalu dioničkih društava iz članka 50. ovoga Zakona i stupnjevanom sukladno vrstama osiguranja s kojima posluje.

Svako DUO imat će upravu od najmanje tri člana. Članove bira skupština članova. Najmanje 2/3 članova uprave moraju biti članovima DUO. Broj članova uprave koji su ujedno i članovi društva ne smije pasti ispod dva.

Uprava će postavljati jednog ili više izvršnih službenika koji će upravljati poslovima društva i koji će posjedovati odgovarajuće iskustvo i sposobnosti. Od tih osoba se neće zahtijevati da budu članovima DUO. Postavljenje takve osobe ili takvih osoba podliježe odobrenju nadzorne vlasti, sukladno odredbama članka 61. ovoga zakona.

3.2. MARGINA SOLVENTNOSTI I JAMSTVENI FOND

Članak 53.

Obveza uspostave margine solventnosti

Društvo iz Federacije je obvezno odrediti odgovarajuću marginu solventnosti glede svoga cjelokupnoga poslovanja, koja odgovara imovini društva bez ikakve predvidive obveze, umanjenoj za sva nematerijalna sredstva.

Elementi koji čine marginu solventnosti su regulirani Pravilnikom o elementima i nadzoru margine solventnosti kojeg donosi Agencija za nadzor.

Članak 54.

Jamstveni fond

Društvo u Federaciji mora ustanoviti jamstveni fond koji će biti detaljnije reguliran podzakonskim aktom Agencije za nadzor. Jamstveni fond iznosi jednu trećinu margine solventnosti.

U slučaju neživotnog osiguranja, jamstveni fond ne smije biti manjim od iznosa koji odgovara iznosu od:

- 2.000.000,00 KM u slučaju društava koja obavljaju jednu ili više vrsta osiguranja od 10. do 15.;
- 2.000.000,00 KM u slučaju društava koja obavljaju jednu ili više vrsta osiguranja od 1. do 8., uključujući i vrste osiguranja 16. i 18.;
- 1.000.000,00 KM u slučaju društava koja obavljaju vrstu osiguranja 9. i/ili 17.;
- 3.000.000,00 KM u slučaju da društva obavljaju poslove reosiguranja.

Kod društva koje obavlja vrstu "kreditno osiguranje", ako su godišnji iznosi premija i doprinosa kojim se terete klijenti, a koji se odnose na ovu vrstu osiguranja, za svaku od posljednje tri financijske godine prelazili iznos od 5.000.000,00 KM ili iznos jednak 4% od ukupnoga iznosa premija ili doprinosa kojim društva terete klijente, jamstveni fond ne smije biti manjim od 3.000.000,00 KM.

Kada se od društva koje obavlja vrstu "kreditno osiguranje" zahtijeva povećanje svoga jamstvenoga fonda u smislu stavka 3. ovoga članka na 3.000.000,00 KM, društvo će uvećati jamstveni fond na sljedeći način:

- u roku od tri godine na 2.500.000,00 KM,
- u roku od pet godina na 2.700.000,00 KM ,
- u roku od sedam godina na 3.000 000,00 KM.

Ako poslovanje koje društvo obavlja pokriva više vrsta ili rizika, uzimat će se u obzir samo ona vrsta ili rizik za koju je potreban najviši iznos jamstvenog fonda.

Kod DUO minimalni iznosi jamstvenih fondova određenih ovim člankom umanjuju se za jednu četvrtinu.

U slučaju djelatnosti životnoga osiguranja, jamstveni fond ne smije biti manjim od iznosa koji odgovara iznosu od 3.000.000,00 KM. Najmanje 50% jamstvenog fonda, kao i zbroj najnižih limita jamstvenoga fonda određenih ovim člankom, mora se sastojati od sredstava navedenih u Pravilniku o elementima i nadzoru margine solventnosti.

Članak 55.

Nadzor margine solventnosti i jamstvenih fondova

Agencija za nadzor će, radi osiguranja ispunjavanja obveza društva u svezi s marginom solventnosti i jamstvenim fondom, provoditi nadzor nad njihovim financijskoim stanjem najmanje jedanput godišnje.

Za vrstu osiguranja 18., sukladno članku 31. ovoga Zakona, provjera će obuhvaćati i kvalifikacije osoblja, uključujući medicinsko osoblje, kao i kvalitetu opreme kojom društvo raspolaže za potrebe ispunjenja svoje obveze iz te vrste osiguranja.

Agencija za nadzor može zahtijevati bilo koji relevantni podatak ili provesti provjeru na licu mjesta u prostorijama društva.

Tijekom prve tri financijske godine svako društvo je obvezno svakih šest mjeseci Agenciji za nadzor podnositi kratka financijska izvješća u cilju nadzora njegova financijskog stanja u svezi s planom poslovanja koji je podnjet pri izdavanju odobrenja za rad.

Agencija za nadzor može propisati sadržaj kratkih financijskih izvješća. Po isteku 12 mjeseci od izdavanja odobrenja za rad, društvo će imati obvezu aktivno voditi kao ulaganja osiguranja, sukladno čl. 57. i 58. ovoga Zakona.

Za društvo iz Federacije koje već posluje, blokiranje imovine koja se vodi ili koja je raspoređena za ulaganja se uklanja i transformira stavljanjem te imovine u depozit osiguranja, prema odluci Agencije za nadzor koja se donosi na zahtjev društva, uz priložene dokumente koji potvrđuju da društvo poštuje odredbe članka 56. ovoga Zakona i Pravilnika o tehničkim pričuvama koga donosi Agencija za nadzor.

Kada je margina solventnosti društva niža od iznosa predviđenog u čl. 53. - 55., društvo je obvezno Agenciji za nadzor podnijeti plan za financijski oporavak, sukladno stavku 9. ovoga članka.

U iznimnim slučajevima, ako Agencija za nadzor smatra kako će se finansijsko stanje društva dalje pogoršavati, može ograničiti ili zabraniti slobodno raspolaganje cjelokupnom ili dijelom imovine društva i poduzeti bilo koju drugu odgovarajuću mjeru da zaštiti interese osiguranih osoba.

Kada je margina solventnosti niža od jamstvenog fonda ili nije osnovan odgovarajući jamstveni fond, sukladno odredbama članka 54. ovoga Zakona, društvo je obvezno Agenciji za nadzor podnijeti na odobrenje plan kratkoročne finansijske sheme kojom će se ukloniti nedostatak.

Agencija za nadzor može radi potpunog uklanjanja nedostatka zabraniti slobodno raspolaganje cjelokupnom ili dijelom imovine društva i poduzeti bilo koju drugu odgovarajuću mjeru da zaštiti interese osiguranih osoba.

Agencija za nadzor može oduzeti odobrenje za sve vrste osiguranja koje društvo obavlja ako propusti da u određenom roku izvrši usklađivanje s mjerama koje su sadržane u planu oporavka ili u kratkoročnoj finansijskoj shemi, sukladno navedenim st. 7. i 9. ovoga članka.

Društvo će svake godine do 31. srpnja Agenciji za nadzor podnositi godišnje izvješće o margini solventnosti. Agencija za nadzor će do 31. listopada svake godine provesti nadzor nad obračunima i sastavom margine solventnosti, odobriti plan oporavka ili kratkoročne finansijske sheme i provesti bilo koje druge mjere.

Nakon toga datuma izriču se kazne za prekršajne mjere predviđene ovim Zakonom. Plan oporavka i kratkoročna finansijska shema navodit će i obvezne rokove za njihovu provedbu. Ti rokovi ne mogu biti duljima od 60 dana.

3.3. TEHNIČKE I RAČUNSKE PRIČUVE

Članak 56. **Opće odredbe**

Društvo koje ima sjedište u Federaciji obvezno je utemeljiti odgovarajuće tehničke pričuve (rezervacije) za sve ugovore o osiguranju koje zaključi u Federaciji ili u RS putem podružnica, sukladno Pravilniku o tehničkim pričuvama.

Za osiguranje zaključeno izvan BiH, društva će utemeljiti tehničke pričuve (rezervacije) sukladno odredbama ovoga Zakona i Pravilniku iz stavka 1. ovoga članka samo ako podliježu odgovarajućoj obvezi da te pričuve (rezervacije) osnuju u spomenutoj zemlji.

3.4. ULAGANJA SREDSTAVA DRUŠTVA

Članak 57. **Opće odredbe**

Društvo koje ima sjedište u Federaciji može ulagati sredstva u BiH ili u zemljama članicama EU, s ciljem zaštite interesa osoba koje imaju pravo na bilo koju beneficiju koja proizilazi iz ugovora o osiguranju.

Za ulaganje sredstava izvan BiH potrebna je suglasnost Agencije za nadzor.

Pojedinosti u svezi s ulaganjem sredstava bit će regulirane sukladno odredbama ovoga Zakona i Pravilnika o visini i načinu ulaganja sredstava društva kojeg donosi Agencija za nadzor.

Svaka osoba koja podnosi odštetni zahtjev radi naplate naknade iz osiguranja (iznos osiguranja) ima i povlašteni zahtjev prema sredstvima koja čine ulaganja društva za odgovarajuće vrste osiguranja (životno ili neživotno) na koju se taj zahtjev odnosi. Podnositelj zahtjeva ima prvenstvo glede bilo kojeg drugog povjeritelja u tijeku postupka izmirenja zahtjeva po osiguranju.

Konfiskacija, hipoteke, prijenosi i bilo koji drugi oblik raspolaganja sredstvima osiguranja prema nekoj osobi je ništavan i nevrijedeći.

Društvo ulaže sredstva sukladno vrsti poslova koje obavlja, kako bi se jamčilo životno osiguranje, prihod i gotovinski tijek ulaganja društva koje je odgovorno za izdvajanje i odgovarajući raspored tih ulaganja.

Članak 58.

Nadzor od strane Agencije za nadzor

Društvo ima obvezu obavijestiti Agenciju za nadzor o ulaganjima sredstava na koja se ne odnosi bankarska tajnost uloga.

Društvo ima obvezu obavijestiti Agenciju za nadzor o svakoj izmjeni stanja ulaganja u roku od 10 dana.

Za izmjene koje se odnose na nekretnine i zajmove osigurane hipotekom, obavijest se mora dati 15 dana prije izmjene.

Dionice, ostala sudjelovanja, obveznice i ostali dugovni vrijednosni papiri matičnoga društva ili društva koje nadzire društvo, to društvo ne može pribaviti tijekom njihova izdavanja ili upućivanja javnoga poziva za upis i uplatu vrijednosnih papira.

Agencija za nadzor :

a) provodi nadzor na licu mjesta, zahtijeva bilo koji podatak koji je u svezi s financijskim stanjem:

- supsidijarnog društva toga društva kada sredstva osiguranja označuju ulaganja društva,
- supsidijarnog društava toga društva koja upravljaju ulaganjima društva;

b) zahtijeva bilo koji podatak koji je u svezi s financijskim stanjem obveznica ili vrijednosnih papira kreditnih ustanova koje društvo posjeduje i kojima raspolaže u okviru ulaganja sredstava osiguranja;

c) zahtijeva bilo koji podatak ili provodi nadzor u prostorijama društva u svrhu primjene čl. 56. - 59. ovoga Zakona.

Procjena elemenata aktive pokrivena ulaganjem i raspodjela ulaganja će se obavljati sukladno Pravilniku o visini i načinu ulaganja sredstava osiguranja.

Članak 59.

Propust utemeljenja pričuva i ulaganja osiguranja

Ako društvo propusti ispoštovati odredbe čl. 56. - 59. ovoga Zakona u svezi s tehničkim rezervacijama, Agencija za nadzor može, nakon što svoju namjeru obznani Agenciji za nadzor RS u slučaju da društvo vodi poslovanje u RS putem podružnice, donijeti odluku kojom će zabraniti ulaganje sredstava osiguranja, jedan dio ili svu njezinu slobodnu imovinu, povući ili oduzeti odobrenje za rad za pojedine ili sve vrste osiguranja koja se obavljaju i poduzeti bilo koju odgovarajuću mjeru s ciljem da se osiguraju interesi osiguranika, kao i bilo kojih drugih osoba koje imaju pravo na naknadu od osiguranja.

Zabrana slobodnoga raspolaganja ukupnim sredstvima ili dijelom sredstava društva, sukladno odredbama stavka 1. ovoga članka, upisuje se na zahtjev Agencije za nadzor u svakom pojedinačnom slučaju u registrima predviđenim Zakonom ili u knjigama banke u kojoj relevantni depozit postoji. Zabrana iz stavka 1. ovoga članka može se odlukom Agencije za nadzor povući u cijelosti ili djelomično. Ta odluka mora navoditi i uvjete i rokove za povlačenje. Agencija za nadzor RS se mora obavijestiti i o zabrani i njezinu povlačenju.

Ako je prijeko potrebno za primjenu navedenih mjera iz st. 1. i 2. ovog članka o odluci Agencije za nadzor donijetoj sukladno stavku 2. ovoga članka, zajedno s podacima o imovini koja je blokirana ili čije je slobodno raspolaganje zabranjeno, kao i o ostalim napucima, obavijestit će se i Agencija za nadzor RS.

U iznimnim slučajevima, kada postoji rizik prekršaja vrijedećih odredaba i statuta društva, Agencija za nadzor može odlučiti da postavi ovlaštene revizore koji će prema međunarodnim standardima provesti izvanrednu reviziju. Zadatak revizora bit će provođenje financijske i administrativne revizije društva u okviru nadzora kojeg provodi Agencija za nadzor, s ciljem utvrđivanja primjenjuje li društvo vrijedeće propise, kako to bude određeno u odluci Agencije za nadzor iz stavka 2. ovoga članka.

3.5. FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I REVIZIJA OSIGURANJA

Članak 60.

Financijska izvješća osiguranja

Agencija za nadzor će zahtijevati od društava koja imaju sjedište u Federaciji dostavu izvješća zajedno sa svim statističkim dokumentima koji su prijeko potrebni u svrhu nadzora. Agencija za nadzor i Agencija za nadzor RS jedna drugoj dostavljat će sve dokumente i podatke koji su korisni za provođenje nadzora.

U roku od četiri mjeseca od okončanja financijske godine osiguravatelj Agenciji za nadzor mora dostaviti bilancu stanja i bilancu uspjeha zajedno sa svim revizorskim izvješćima, kao i s financijskim izvješćima, čiji su: oblik, sadržaj, podaci, pojedinosti i potvrde određeni Odlukom o obliku i sadržaju izvješća koja dostavljaju društva Agenciji za nadzor, koju donosi Agencija za nadzor.

Revizija financijskih izvješća društva mora slijediti općeprihvaćena pravila revizije, aktuarska načela te treba izvršiti reviziju ulaganja i utemeljenje tehničkih pričuva, kao i procijeniti odnos između ulaganja i imovine. Reviziju trebaju svake financijske godine ili češće, ukoliko Agencija za nadzor to smatra potrebnim, izvršavati revizori s odgovarajućim kvalifikacijama koje odobri Agencija za nadzor i koje imenuje skupština društva u kojem se revizija izvršava.

Društvo za životno osiguranje mora sačiniti izvješće o rezultatima revizije predviđene u stavku 3. ovoga članka (izvješće životnoga osiguranja), čiji su: oblik, sadržaj, dodatni podaci, pojedinosti i načini potvrde određeni Odlukom o obliku i sadržaju izvješća koji dostavljaju društva Agenciji za nadzor.

Društvo mora dostaviti primjerak izvješća životnoga osiguranja Agenciji za nadzor najkasnije u roku od 60 dana od dana revizije. Agencija za nadzor može u pisanome obliku odobriti dulji rok za podnošenje, ako joj društvo preda pisanu obrazloženu zamolbu.

Društvo mora dostaviti podatke, dokumente i dodatne pojedinosti u obliku koji zahtijeva Agencija za nadzor, radi procjene ulaganja i financijskog položaja, što se vrši nakon podnošenja izvješća životnoga osiguranja Agenciji za nadzor.

3.6. VAŽNI POLOŽAJI I KVALIFICIRANI UDJELI

Članak 61.

Osobe na važnim položajima u društvu

Osobe na rukovodnim položajima u društvu moraju biti dobroga ugleda i morala, sa zadovoljavajućim kvalifikacijama ili iskustvom u rukovođenju.

Osobe koje su bile osuđivane za utaju i pronevjeru u službi, zlouporabu povjerenja, krivotvorenje, uporabu krivotvorenih isprava, krađu javne ili privatne imovine, davanje lažnih iskaza, davanje ili uzimanje mita ili bilo koje drugo kazneno djelo u svezi s obavljanjem njihove profesionalne djelatnosti sukladno zakonu, kao i osobe koje su bile članovima upravnoga odbora društva nad kojim je otvoren stečaj ili čije je odobrenje za rad oduzeto zbog kršenja Zakona, ne mogu biti imenovane za ravnatelje, zamjenike ravnatelja, rukovoditelje, izvršne ravnatelje niti ovlaštene zastupnike i ovlaštene aktulare društva. Osobe koje su obavljale dužnost članova uprave društva nad kojim je otvoren stečaj ili čije je odobrenje oduzeto, mogu biti imenovane na položaje naznačene u ovom stavku nakon proteka razdoblja od pet godina.

Uvjeti iz stavka 2. ovoga članka primjenjivat će se i na osobe koje izravno ili neizravno stječu kvalificirani udio u nekom društvu, kao i na likvidatore i staratelje u postupku likvidacije ili stečaja.

Financijski položaj i kazneni dosje osoba iz st. 2. i 3. ovoga članka u slučaju kada su građani neke druge zemlje, dokazivat će se izvatkom iz sudske kaznene evidencije ili na drugi način pomoću istovjetnog dokumenta nadležnoga suda ili administrativnog tijela zemlje podrijetla tih osoba. Ako se u zemlji podrijetla takav dokument ne izdaje onda će biti dovoljan i službeni iskaz pred nadležnim administrativnim ili sudskim tijelom ili pred javnim bilježnikom te zemlje.

Osobe iz ovoga članka su, sukladno Zakonu, odgovorne za kriterije, procjenu i način odabira uposlenika za vođenje poslovanja društva, uzimajući u obzir interese osiguranika ili potencijalnih osiguranika.

Dokumenti izdani sukladno ovome članku prihvatit će se samo ako nije proteklo više od 90 dana od dana njihova izdavanja.

Članak 62. **Kvalificirani udjeli u društvima**

Svaka fizička ili pravna osoba koja namjerava steknuti, izravno ili neizravno, kvalificirani udio u društvu koje ima sjedište u Federaciji, kako je određeno u članku 2. ovoga Zakona, podnijet će o tome prethodnu obavijest.

Ista obveza postoji i kada se uvećava postojeća imovina, tako da bi odnos glasačkih prava ili kapitala u posjedu neke osobe dostigao ili prešao najmanje iznose od 20%, 33% i 50% od ukupnih glasačkih prava ili kapitala, ili tako da društvo postane povezano društvo osobe čija se imovina uvećava.

Za imovinu koju posjeduju pravne osobe Agencija za nadzor ima pravo:

- zatražiti podatke o identitetu fizičkih osoba koje izravno ili neizravno nadziru te pravne osobe;
- uvesti obvezu informiranosti o svakoj kasnijoj izmjeni identiteta tih fizičkih osoba i
- zatražiti objavu financijskih pojedinih (financijskih izvješća) za nadzor njihova financijskog položaja, kad god društvo bude u poziciji njihova povezanog društva. Ovi se podaci mogu zatražiti i naknadno.

S ciljem djelotvornije provjere identiteta fizičkih osoba koje kontroliraju pravne osobe koje posjeduju kvalificirani udio u društvima, Agencija za nadzor može:

- zahtijevati od tih pravnih osoba da posjeduju dionice na ime s glasačkim pravima,
- zahtijevati da određeni postoci od ukupnoga iznosa dionica na ime iz alineje 1. ovoga stavka s glasačkim pravima pripadaju jednoj ili više fizičkih osoba koje su prethodno dobile odobrenje Agencije za nadzor.

U roku od 90 dana od dana primitka obavijesti iz st. 1. i 2. ovoga članka, Agencija za nadzor ima obvezu donijeti obrazloženo rješenje kojim će odobriti udio ili ga odbiti, ukoliko smatra da osobe koje namjeravaju steknuti kvalificirani udio, uključujući i fizičke osobe koje nadziru fizičke osobe koje sudjeluju, nisu pogodne za osiguranje stabilnoga i solidnoga upravljanja društvom. Rješenjem Agencije za nadzor može se odrediti najdulji rok za stjecanje kvalificiranog udjela.

U okviru roka iz stavka 5. ovoga članka Agencija za nadzor ima pravo provoditi istrage o pogodnosti kandidata. Glede toga, Agencija za nadzor surađivat će s Agencijom za nadzor RS, kao i drugih zemalja, ili s drugim nadležnim tijelima ako je to prijeko potrebno.

U slučaju smrti vlasnika kvalificiranog udjela, obveza obavješćivanja od strane njegovih nasljednika može se realizirati u razdoblju od četiri mjeseca od dana smrti vlasnika. U roku od 90 dana od obavješćivanja Agencija za nadzor može izreknuti mjere predviđene u stavku

5. ovoga članka i kazne određene u članku 63. ovoga Zakona, ako smatra da nasljednici nisu pogodni za osiguranje stabilnoga i solidnoga upravljanja društvom.

Osim obveza navedenih u ovome članku, vlasnik kvalificiranog udjela u društvu unaprijed će obavijestiti Agenciju za nadzor o svakom uvećanju njihova udjela koji za iznos od 2% dioničkog kapitala društva prelazi udio koji je prethodno prijavljen. Ova obveza postoji sve dok ukupni udio ne dostigne granicu od 33%.

Ne isključujući bilo koje obveze koje su rezultatom međunarodnih sporazuma između BiH i drugih zemalja koji reguliraju poslovanje društva, Agencija za osiguranje u BiH ima diskreciono pravo usprotiviti se udjelima u društvima koja se nalaze i posluju u Federaciji u vlasništvu fizičkih osoba koje borave izvan BiH ili u vlasništvu fizičkih osoba čije poslovanje regulira zakonodavstvo neke druge zemlje.

Svaka fizička ili pravna osoba koja namjerava raspolagati, izravno ili neizravno, kvalificiranim udjelom u nekom društvu, mora unaprijed u pisanoj formi obavijestiti Agenciju za nadzor i navesti udio koji namjerava zadržati. Svaka fizička ili pravna osoba također mora obavijestiti Agenciju za nadzor ukoliko namjerava smanjiti svoj kvalificirani udio, tako da omjer glasačkih prava ili dionica kapitala koji drži padne ispod minimalnih granica od 20%, 33% ili 50% ili društvo prestane biti njegovim povezanim društvom. Obveza obavješćivanja se proširuje i na fizičke osobe koje namjeravaju prestati nadzirati pravne osobe koje raspoložu kvalificiranim udjelom u nekom društvu.

Po saznanju činjenica iz ovoga članka, društvo će u pisanoj formi odmah obavijestiti Agenciju za nadzor o pribavljanju ili raspolaganju udjela u njihovom kapitalu, čime se uvećava ili umanjuje postotak udjela preko ili ispod jedne od granica navedenih u st. 8. i 10. ovoga članka.

Društva će do 15. srpnja svake godine dostaviti Agenciji za nadzor imena dioničara s kvalificiranim udjelom, kao i iznose i postotke tih udjela, na temelju podataka prikupljenih tijekom godišnje skupštine dioničara i prilikom ispunjenja drugih zakonskih obveza društva.

Rješenja Agencije za nadzor predviđena čl. 62. i 63. su konačna i upisuju se u Registar društava. Protiv rješenja iz čl. 62. i 63. ovoga Zakona može se pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnoga suda, a protiv rješenja o prekršaju se može podnijeti žalba Federalnom vijeću za prekršaje, sukladno članku 60. stavak 1. Zakona o prekršajima kojima se povređuju federalni propisi ("Službene novine Federacije BiH", br. 9/96 i 29/00).

Članak 63.

Propust poštivanja odredaba o kvalificiranim udjelima

U slučaju stjecanja nekog kvalificiranog udjela ili uvećanja postojećeg kvalificiranog udjela preko granica predviđenih u članku 62. ovog Zakona, bilo bez prethodnoga izvješćivanja Agencije za nadzor, bilo bez dobivanja odobrenja za to, uporaba glasačkih prava koja su rezultatom takvog udjela bit će ništavna. Pored toga, Agencija za nadzor može izreknuti vlasnicima kvalificiranih udjela sljedeće kazne, bilo pojedinačno ili skupno:

a) kaznu u korist proračuna Federacije najviše do 10% vrijednosti dionica koje su prenijete bez poštivanja odredaba iz st. 1. i 8. članka 62.;

b) isključiti bilo koje pojedince iz uprave društva, kao i s bilo kog rukovodnog položaja u društvu, na određeni ili neodređeni rok.

Ako Agencija za nadzor nije obaviještena o promjeni identiteta fizičke osobe koja nadzire pravnu osobu s kvalificiranim udjelom u društvu, uporaba glasačkih prava koja su rezultatom udjela te pravne osobe prestaje imati dejstvo *ipso jure*, dok Agencija za nadzor može fizičkoj osobi nametnuti kaznu navedenu u stavku 1. točka b) ovoga članka. Iste se kazne mogu nametnuti i osobama koje ne poštuju obveze predviđene u stavku 7. članka 62. ovoga Zakona.

Agencija za nadzor može osobama koje ne poštuju obvezu obavješćivanja na temelju stavka 10. članka 62. ovoga Zakona nametnuti kaznu koja može iznositi najviše 5% vrijednosti dionica prenijetih bez prethodne obavijesti.

Agencija za nadzor poduzet će sve odgovarajuće mjere kako bi spriječila svaku fizičku osobu s kvalificiranim udjelom ili koja izravno ili neizravno nadzire pravnu osobu koja ima kvalificirani udio u nekom društvu koje se nalazi i posluje u Federaciji da vrši utjecaj koji je ili koji može biti štetan po stabilno i solidno upravljanje društvom.

Radi primjene ovih odredaba, Agencija za nadzor osobe koje su u pitanju obavijestit će o njihovim radnjama ili propustima ili o njihovim paralelnim djelatnostima na ostalim poljima, koji po njezinu mišljenju mogu biti štetnima po stabilno i solidno upravljanje društvom. Agencija za nadzor pozvat će predstavnike osoba iz ovoga članka, a zatim istim ukazati na odgovarajuće korektivne mjere koje će se poduzeti u određenome roku.

U slučaju nepoštivanja, Agencija za nadzor ima pravo poduzeti prijeko potrebne mjere kako bi se zaustavio negativan utjecaj koji fizičke osobe vrše na upravu društva, a naročito:

a) naložiti njihovu smjenu iz upravnog odbora društva i sa bilo kog drugog rukovodnog položaja u društvu;

b) obustaviti, dok ne prestanu okolnosti koje su stvorile potrebu za uvođenjem određenih mjera, primjenu glasačkih prava koja su rezultatom dionica koje posjeduju te fizičke osobe ili pravne osobe koje one nadziru;

c) zabraniti sve nove transakcije društva s tim osobama ili s bilo kojom pravnom osobom koju one kontroliraju, kao i proglasiti dospjelim i odmah naplativim zajmove koje su prethodno spomenute osobe dobile od toga društva.

3.7. PRIJENOS LISNICE OSIGURANJA

Članak 64. **Opće odredbe**

Društva koja su osnovana u Federaciji mogu, uz odobrenje Agencije za nadzor, prenijeti cijeli ili dio svoje lisnice ugovora osiguranja na jedno ili više društava koja su osnovana u Federaciji ili u RS.

Djelomičan prijenos lisnice trebao bi uključivati cijelu vrstu osiguranja ili najmanje jedan rizik uključen u neku vrstu osiguranja.

Isto pravo prijenosa lisnice imaju i društva koja nisu iz Federacije, a koja su osnovana u BiH u obliku podružnice.

Prijenos lisnice se odobrava sukladno odredbama čl. 64. - 67. ovoga Zakona, pod uvjetom da :

- prijenos ne prejudicira interese osiguranika ili drugih osoba koje imaju prava i obveze koje proizilaze izravno iz prenijetih ugovora,
- je društvo na koje se vrši prijenos ovlašteno poslovati s vrstom osiguranja koju pokriva prenijeta lisnica,
- nakon što se uzme u obzir i prijenos, posjeduje prijeko potrebnu marginu solventnosti i
- ima odobrenje Agencije za nadzor RS, ukoliko se prihvaćeni rizici nalaze u RS.

Društvo koje vrši prijenos obavijestit će ugovarače osiguranja i sve ostale zainteresirane strane tako što će obavijest o predloženom prijenosu biti objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH" i " Službenom glasniku BiH ", kao i u dnevnim novinama velike tiraže u Federaciji. Obavijest o prijenosu sadržavat će sve podatke: o imenu društva koje vrši i na koje se vrši prijenos, o klasifikaciji rizika koji su uključeni u lisnicu osiguranja koja će se prenijeti, kao i mogućnosti da se u roku od 90 dana od dana toga oglašavanja mogu uložiti prigovori na ovaj prijenos Agenciji za nadzor. Glede poslova životnoga osiguranja, obavijest će navoditi i da je sačinjeno izvješće aktuara i da je dostupno za pregled u sjedištu društva i u svim podružnicama društva.

Društvo koje vrši prijenos obavijesti iz stavka 5. ovoga članka objavit će i u RS u odnosu na rizike koji će biti prenijeti, a nalaze se u RS.

Prigovori u svezi s rizicima koji se nalaze u RS ili koje podnose osiguranici koji borave u RS mogu se također podnositi Agenciji za nadzor.

Agencija za nadzor odluku kojom odobrava ili odbija prijenos lisnice donijet će u roku od 30 dana od dana zaprimanja prigovora.

Odluka Agencije za nadzor kojom se odobrava prijenos objavit će se i u RS ukoliko lisnica uključuje rizike koji se nalaze u RS.

Objava odobrenja za prijenos društvima koja vrše prijenos i koja imaju upravu u RS, a koja pokrivaju rizike koji se nalaze u Federaciji, izvršiti će se sukladno odredbama ovoga članka.

Članak 65.

Postupak odobravanja prijenosa

Nakon objave odluke Agencije za nadzor kojom se odobrava prijenos lisnice ne može se ulagati nikakav prigovor na tu odluku od strane osiguranika, ugovarača osiguranja i korisnika naknade.

Ne isključujući primjenu stavka 4. članka 64. ovoga Zakona, odobrit će se prijenos lisnice ugovora koji pokrivaju rizike u Federaciji koje je zaključilo društvo koje ima sjedište u RS, a koje je osnovano i u Federaciji kao podružnica, pod uvjetom da je društvo na koje se namjerava izvršiti prijenos osnovano u Federaciji.

Podružnica u Federaciji društva iz RS koja namjerava izvršiti prijenos na društvo koje ima sjedište u Federaciji, čiji je cijeli ili dijelom lisnice ugovora osiguranja zaključen prema pravu osnivanja, ima obvezu prethodno zatražiti mišljenje Agencije za nadzor.

Agencija za nadzor čije se mišljenje traži glede prijenosa lisnice ugovora, svoje će mišljenje ili odobrenje dostaviti Agenciji za nadzor RS u roku od 90 dana od dana primitka odgovarajućih prijava. Ako Agencija za nadzor ne dostavi mišljenje u roku iz ovoga stavka, smatrat će se da je dala povoljno mišljenje, odnosno prešutnu suglasnost.

Prijenos lisnice uključuje i prijenos imovine koja čini ulaganje društva zajedno s tehničkim pričuvama koje odgovaraju policama osiguranja lisnice, sukladno ugovoru o prijenosu zaključenom između dva društva. Agencija za nadzor neće odobriti prijenos lisnice ako društvo koje vrši prijenos ne posjeduje prijeko potrebne pričuve osiguranja za obveze koje proizilaze iz polica ili ako, u slučaju sukcesivnog prijenosa sredstava zajedno s policama, strana koja prihvaća nema dovoljne tehničke pričuve za pokriće budućih obveza.

U svakom sporazumu o prijenosu mora biti izričito naznačeno i ime osobe koja nosi teret pokrića tehničkih pričuva. Prijenos je okončan nakon potpisivanja primopredajnog protokola prenijetih lisnica, u kojemu se bilježi iznos tehničkih pričuva na dan potpisivanja protokola. Protokol potpisuje i ovlaštenu aktuar i on se uvijek upisuje u registar Agencije za nadzor kada se vrši prijenos polica životnoga osiguranja.

Ovlaštenu aktuar društva na koje se vrši prijenos bit će obavezan u Knjizi tehničkih bilježaka i općih uvjeta upisati tehničke bilješke i opće uvjete prenijetih polica, naznačujući da te police potječu iz prijenosa.

Članak 66.

Posebne odredbe o poslovima u određenim vrstama osiguranja

Agencija za nadzor donijet će odluku o posebnim odredbama za određene vrste osiguranja, kojom će regulirati vrste osiguranja 17. i 18., sukladno članku 31. ovoga Zakona.

Članak 67.

Životno osiguranje vezano uz ulaganja

Kada se beneficije predviđene ugovorom izračunavaju preko određene vrijednosne jedinice koja je vezana za određenu vrijednost, poput odobrenih jedinica zajedničkih fondova ili jedinica više razdvojenih fondova koje organizira i kojima upravlja isto društvo, primjenjivat će se aranžmani predviđeni pravilnikom o životnom osiguranju vezanom za ulaganja sredstava osiguranja i tontine kojeg donosi Agencija za nadzor.

3.8. MJERE PREUSTROJA I LIKVIDACIJE DRUŠTVA I ZAŠTITE OSUGURANIKA

3.8.1. MJERE PREUSTROJA

Članak 68.

Ovlasti Agencije za nadzor za uvođenje mjera preustroja

Bez obzira na odredbe članka 55. ovoga Zakona o planu za financijski oporavak i planom kratkoročne financijske sheme zbog propusta određivanja margine solventnosti i jamstvenog kapitala, kako bi sačuvala ili vratila financijski položaj društva, Agencija za nadzor može s ili bez interveniranja drugih upravnih, regulatornih ili sudskih tijela, intervenirati djelotvornim mjerama koje mogu utjecati na prethodna prava drugih strana, osim prava društva, poput: uvođenja privremenog upravnika, obustave plaćanja, obustave ovršnog postupka i smanjenje iznosa odšteta.

Mjere preustroja poduzimat će se sukladno propisima Federacije ili propisima RS ukoliko je sjedište društva u RS i ako posluje u Federaciji putem podružnice. Danom stupanja na snagu u entitetu u kom su poduzete te će mjere vrijediti na teritoriju cijele BiH. Sva zakonska prava i pravni lijekovi koji se odnose na društvo, kao i na bilo koju osobu čija su zakonska prava ugrožena zbog mjera preustroja koje Agencija za nadzor poduzme prema društvu koje je osnovano u RS, a u Federaciji posluje putem podružnice, primjenjivat će se i priznavati podjednako u RS.

Agencija za nadzor može uvesti mjere preustroja prema društvu koje je osnovano u RS, a koje obavlja poslove osiguranja u Federaciji putem podružnice, samo ako to zahtijeva Agencija za nadzor RS. U tom slučaju, Agencija za nadzor će odmah obavijestiti Agenciju za nadzor RS o poduzetim mjerama, kada je moguće i prije njihova usvajanja, a ako nije moguće odmah nakon usvajanja, kao i o mogućem praktičnom utjecaju tih mjera.

S ciljem boljeg nadzora Agencije za nadzor nad mjerama preustroja društva poduzetim kako je određeno u ovome članku, ministar financija može donijeti materijalne i postupovne propise o nadzoru nad mjerama preustroja društva. Kako bi se osigurala podjednaka primjena tih propisa i u RS, propisi ministra financija bit će donijeti sukladno prethodno pribavljenom mišljenju Agencije za osiguranje u BiH, koja će osigurati istodobnu usvojenost istovjetnih odredaba i u RS.

3.8.2. LIKVIDACIJA

Članak 69.

Posebna likvidacija za društva

Postupak likvidacije društva bit će pokrenut i vođen u slučajevima ako:

1. Agencija za nadzor oduzme odobrenje za rad društvu,
2. pravomoćnom sudskom odlukom registriranje društva bude proglašeno ništavnim ili
3. skupština društva odluči o prestanku društva.

Odredbe Zakona o stečajnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 29/03 i 32/04), Zakona o likvidacijskom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/03) i Zakona o gospodarskim društvima ("Službene novine Federacije BiH", br. 23/99, 45/00, 2/02, 6/02 i 29/03) primijenit će se na postupke stečaja ili likvidacije društva, osim u slučajevima kada je to drukčije regulirano ovim Zakonom.

U slučaju oduzimanja odobrenja za rad društva zbog kršenja zakona i u slučaju prestanka društva kome je zabranjeno slobodno raspolaganje imovinom, društvo će biti predmetom posebne likvidacije.

Sve do okončanja postupka posebne likvidacije nad društvom se ne može otvoriti stečaj.

Posebna likvidacija bit će proglašena i okončana obrazloženom odlukom Agencije za nadzor koja će biti dostavljena društvu i objavljenja u "Službenim novinama Federacije BiH" i "Službenom glasniku RS" u slučaju da je društvo obavljalo poslove u RS putem podružnice.

Agencija za nadzor imenuje privremenog upravitelja da nadzire posebnu likvidaciju osiguranja. Agencija za nadzor odlukom određuje naknadu za privremenog upravitelja. Odluka o imenovanju privremenog upravitelja bit će objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH" i u "Službenom glasniku RS".

Sve ovlasti uprave društva i drugih osoba ovlaštenih za predstavljanje svih tijela društva prestaju danom objave odluke o imenovanju upravitelja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Privremeni upravitelj u roku od pet dana od svog imenovanja nadležnom sudu podnijet će zahtev za pokretanjem postupka likvidacije i za imenovanje likvidacijskog upravitelja. Do imenovanja likvidacijskog upravitelja, prema odredbama Zakona o stečajnom postupku i Zakona o likvidacijskom postupku, privremeni upravitelj obavlja sve dužnosti uprave i ravnatelja društva.

Po imenovanju likvidacijskog upravitelja, privremeni upravitelj pratit će napredak likvidacije, davati svoje mišljenje o pitanjima likvidacije, ukoliko to likvidacijski upravitelj zatraži, pisano obavješćivati Agenciju za nadzor o napretku likvidacije jednom u svaka dva mjeseca te obavljati sve što Agencija za nadzor od njega zatraži i podnijeti joj izvješće po okončanju posebne likvidacije.

Privremeni upravitelj može intervenirati u sudskim postupcima koje vodi likvidacijski upravitelj. Svako razrješenje sa dužnosti privremenog upravitelja neće isključivati validnost njegovih akcija u obavljanju njegovih dužnosti prije toga razrješenja.

Likvidacijski upravitelj bit će osoba s posebnim znanjem i iskustvom u svezi s društvima ili kreditnim institucijama. On će biti određen sa liste od najmanje 30 osoba koju ustanovljuje i revidira Agencija za nadzor. Sud mora zakazati ročište za raspravu o prijavi i objaviti svoju odluku najkasnije pet dana nakon održanog ročišta. Sud je obvezan dostaviti Agenciji za nadzor i društvu odluku o pokretanju postupka likvidacije ili stečaja. Odluka će također biti objavljena na oglasnoj ploči Suda i objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH".

Tijekom trajanja postupka likvidacije društva prekinut će se ovršni postupci protiv društva ili njegovih osiguranika do iznosa za koji je društvo odgovorno. Tijekom toga vremena bilo kakav postupak glede isplate naknade osiguranja također bit će prekinut.

Pokretanjem posebne likvidacije društva, svi tekući sudski postupci su žurni a korisnici naknade, privremeni upravitelj i likvidacijski upravitelj imaju pravo to zahtijevati od Suda.

Likvidacijski upravitelj može zaključiti ugovore o kreditima s kreditnim institucijama u svrhu isplate naknada osiguranja korisnicima. Zahtjevi po ovim kreditima imaju prvenstvo, sukladno članku 71. ovoga Zakona.

Po prijavi podnijetoj od dioničara društva ili članova DUO koji čine više od 50% kapitala društva ili po prijavi podnijetoj od likvidacijskog upravitelja ili privremenog upravitelja, Agencija za nadzor može oglasiti svršetak posebne likvidacije osiguranja ukoliko je likvidacija lisnice osiguranja uspješno dovršena. Likvidacija transakcija koje nisu vezane za lisnicu osiguranja bit će vođena sukladno općim odredbama koje reguliraju likvidaciju gospodarskih društava (redovita likvidacija). Neovisno od akta koji proglašava da je društvo u statusu posebne likvidacije, okončanje svih neriješenih pitanja koja nisu vezana za lisnicu osiguranja bit će izvršeno sukladno odredbama koje uređuju redovitu likvidaciju.

Društvo dostavlja Agenciji za nadzor odluku dioničara o prestanku društva koja proizilazi iz razloga koji nisu navedeni u stavku 1. ovoga članka. Agencija za nadzor može odlukom izdanom u roku od 15 dana proglasiti da je društvo u posebnoj likvidaciji.

Zabranjeno je i ništavno svako otuđenje imovine društva za vrijeme od donošenja odluke o prestanku društva do izdavanja odluke Agencije za nadzor iz prethodnoga stavka ovoga članka ili isteka roka od 15 dana reguliranog stavkom 16. ovoga članka.

Agencija za nadzor može prema društvu koje je već u redovitoj likvidaciji pokrenuti posebnu likvidaciju, ukoliko smatra kako bi u suprotnom interesi osiguranika mogli biti ugroženi.

Sud mora obavijestiti Agenciju za nadzor o svakom zahtjevu za pokretanjem postupka likvidacije ili stečaja društva u roku od 10 dana od podnošenja zahtjeva. Stečajni, odnosno likvidacijski sudac koji donosi odluku o otvaranju stečajnog postupka poslat će presliku odluke o otvaranju postupka likvidacije ili stečaja Agenciji za nadzor u roku od pet dana od dana donošenja odluke.

Članak 70.

Stečaj i likvidacija: Zajedničke odredbe

U slučaju posebne likvidacije ili stečaja društva, privremeni upravitelj, likvidacijski upravitelj ili stečajni upravitelj iz članka 69. ovoga Zakona u roku od 10 dana od dana imenovanja pisanim putem pozvat će sve poznate ugovarače osiguranja i podnositelje zahtjeva za naknadu po osnovi osiguranja u cijeloj BiH, na njihovo uobičajeno mjesto prebivališta ili sjedište, da prijave svoje zahtjeve, informirajući ih o učincima posebne likvidacije ili stečaja, sukladno odredbama čl. 68. - 71. i članka 29. ovoga Zakona. Svaki podnositelj zahtjeva po osiguranju mora biti obaviješten oglasom koji se objavljuje jednom tjedno tijekom tri uzastopna tjedna u dvoje dnevnih novina velike tiraže, od kojih barem jedne izlaze u mjestu sjedišta društva, a druge su financijske novine, da prijave svoje zahtjeve sa svom odgovarajućom dokumentacijom u roku od 90 dana od dana posljednje objave.

Ispitivanje tražbina bit će vođeno od osoba iz stavka 1. ovoga članka i počet će najkasnije u roku od tri dana od isteka dana iz stavka 1. ovoga članka i bit će okončano u najkraće moguće vrijeme. Na ročištu za ispitivanje tražbina stečajni, odnosno likvidacijski sudac odlučit će o utemeljenosti svake tražbine. Privremeni upravitelj i stečajni ili likvidacijski upravitelj trebaju jasno iskazati svoje mišljenje o svakoj pojedinoj tražbini i podnijeti svoje mišljenje stečajnom, odnosno likvidacijskom sucu o utemeljenosti tražbina. Sudac će prihvatiti one zahtjeve koji su prihvaćeni i od privremenog upravitelja i stečajnog ili likvidacijskog upravitelja, kao i one čije je postojanje utvrđeno pravomoćnom sudskom odlukom.

Stečajni, odnosno likvidacijski sudac donijet će odluku o utvrđivanju tražbina koje će biti kategorizirane na sljedeći način:

a) korisnici polica životnoga osiguranja;

b) korisnici naknada po policama neživotnoga osiguranja koji su prijavili ostvarenje osiguranog slučaja i čije su prijave uredno ubilježene u knjige društva i

c) bilo koje druge osobe koje su prijavile svoje zahtjeve u vremenskom roku iz stavka 1. ovog članka.

Sačinit će se posebna lista osporenih tražbina u kojoj će se navesti iznosi procijenjeni od likvidacijskog, odnosno stečajnog upravitelja, kao i prijavljeni iznosi. Ova lista će odmah biti ubilježena u Registru društva i bit će objavljena u barem dvije dnevne novine velike tiraže, od kojih barem jedna izlazi u glavnom mjestu poslovanja društva, jednom tjedno tijekom tri uzastopna tjedna. Povjeritelji svih osporenih tražbina imaju pravo tužbom redovitom sudu utvrđivati postojanje osporenih tražbina. Predmeti po ovim tužbama smatrat će se žurnim.

Po prijavi privremenog upravitelja, Agencija za nadzor može dati odobrenje za slobodno raspolaganje sredstvima koja čine investicije osiguranja od strane društva.

Prijenos cijele ili dijela lisnice obaviti će se uz prethodno odobrenje Agencije za nadzor koja će odrediti uvjete prijenosa, koji mogu odstupati od odredaba čl. 64. i 65. ovoga Zakona.

Postojeće zakonske odredbe Federacije u svezi s likvidacijom dioničkih društava i DUO primjenit će se ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama čl. 68. - 72. ovoga Zakona. Agencija za nadzor nadzirat će sve postupke tijekom posebne likvidacije ili stečaja društva.

3.8.3 ZAŠTITA OSIGURANIKA

Članak 71.

Privilegirane tražbine prema ulaganjima sredstava društva

Korisnici naknade osiguranja, kao i njihovi nasljednici, imaju privilegirane tražbine prema ulaganjima društva koje će imati prednost nad svim ostalim općim ili posebno privilegiranim tražbinama, s iznimkom troškova postupka posebne likvidacije predviđenih čl. 69. - 71. ovoga Zakona, kao i troškova stečaja.

Kada društvo dođe u fazu posebne likvidacije, korisnik naknade osiguranja ima privilegirane tražbine iz svih njezinih sredstava, bilo da pripadaju ulaganjima društva ili ne. Ta privilegija

davat će prednost nad svim ostalim povjeriteljima, osim za tražbine troškova iz stavka 1. ovoga članka.

Privilegija, u smislu ovog članka, sastoji se u izmirenju tražbina osiguranika i njihovih nasljednika, uključujući i treće strane koje od osiguravatelja imaju izravne tražbine na temelju ugovora o osiguranju. Ostali povjeritelji mogu biti izmireni iz ulaganja sredstava društva samo ako su tražbine osiguranika u cijelosti izmirene. Korisnici naknada po neživotnom osiguranju prvo se izmiruju od ulaganja sredstava neživotnog osiguranja, a naročito od kategorije ulaganja sredstava osiguranja na koje se odnose njihove tražbine, sukladno članku 57. ovoga Zakona i Pravilniku o visini i načinu ulaganja sredstava društava. Istovjetno, korisnici naknada po životnom osiguranju prvo se izmiruju od ulaganja sredstava životnog osiguranja, a naročito od kategorije ulaganja na koje se odnose njihove tražbine, sukladno članku 57. ovoga Zakona i Pravilniku o visini i načinu ulaganja sredstava društava.

Zapljena imovine pokrivene ulaganjem društva koje se nalazi u vlasništvu društva ili treće strane je dopuštena samo u korist korisnika navedenih u ovome članku. Agenciji za nadzor društvo dostavlja primjerak sudske odluke o zapljeni, u suprotnom će se zapljena proglasiti ništavnom.

Članak 72.

Dodatni nadzor društva u grupaciji osiguravatelja

Agencija za nadzor provodit će dodatni nadzor u slučaju postojanja potrebe i na način predviđen Pravilnikom o dodatnom nadzoru nad grupacijama osiguravatelja kojeg donosi Agencija za nadzor.

IV. KAZNENE, ZAVRŠNE I PRIJELAZNE ODREDBE

4.1. KAZNENE ODREDBE

4.1.1. Kaznena djela

Članak 73.

Lažne izjave

Ukoliko podnositelj prijave tijekom postupka osnivanja društva dade lažnu izjavu Agenciji za nadzor s namjerom da pribavi odobrenje za rad ili ukoliko odgovorna ili ovlaštena osoba u društvu sačini takvu izjavu s namjerom produljenja odobrenja ili pribavljanja odobrenja uvjeta u svezi s obveznim osiguranjem, kaznit će se kaznom zatvora od 90 dana do tri godine i novčanom kaznom do iznosa od 25.000,00 KM.

Odgovorna ili ovlaštena osoba u društvu koja objavi lažne izjave putem sredstava javnog priopćavanja (novine, TV, Internet) s namjerom obmane javnosti, bit će kažnjena istom kaznom.

Članak 74.

Davanje lažnih izvješća

Revizor ili ovlašteni aktuar koji suprotno odredbama članka 55. ovoga Zakona i Pravilnika o tehničkim pričuma svjesno sačini lažne izjave na temelju činjenica do kojih je došao pri

nadzoru bilance stanja računskih pričuva za životno osiguranje ili osiguranje od nezgode, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine i novčanom kaznom do iznosa od 10.000,00 KM.

Članak 75.
Davanje lažnih procjena

Stručnjak i procjenitelj koji pri procjeni opsega štete koja je pričinjena i određivanja naknade za isplatu osiguraniku koji je pretrpio štetu, svjesno sačini lažne procjene ili izjave u korist osiguranika koji je pretrpio štetu, kaznit će se kaznom zatvora od 30 dana do tri godine i novčanom kaznom do iznosa od 10.000,00 KM.

Članak 76.
Neovlašteno poslovanje

Osoba koja bez ovlasti vodi društvo u Federaciji ili obavlja neovlašteno poslove osiguranja na bilo koji drugi način koji je u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona, ili kao zastupnik ili opunomoćenik zaključi ili posreduje u zaključenju ugovora o osiguranju u Federaciji od društva koje nema odobrenje za rad, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine i novčanom kaznom do iznosa od 10.000,00 KM

Članak 77.
Povreda povjerljivih informacija

Svaka osoba koja radi ili koja je bilo kada radila za Agenciju za nadzor, kao i bilo koji revizor ili stručnjak koji radi u ime Agencije za nadzor, a koji otkrije povjerljivu informaciju trećim stranama i prekrši članak 18. ovoga Zakona kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine ili novčanom kaznom.

Članak 78.
Prekršaji

Društvo će se kazniti iznosom od 10.000,00 KM do 50.000,00 KM za sljedeće prekršaje:

- ako suprotno odredbama članka 53. ovoga Zakona i Pravilnika o elementima i nadzoru margine solventnosti propusti utemeljiti i održavati tehničke pričuve, marginu solventnosti, jamstveni fond i minimalni dionički kapital;
- ako, suprotno odredbama čl. 53. - 60. ovoga Zakona i podzakonskih akata donijetih na temelju ovoga Zakona, Agenciji za nadzor propusti u zakonom određenom roku podnijeti obavijesti određene odredbama glede: tehničkih pričuva, ulaganja sredstava, margine solventnosti, jamstvenog fonda, poslovnih i drugih profesionalnih knjiga i stavki zahtijevanih u vrijedećim propisima;
- ako se prilikom raspodjele dividende postupi suprotno odredbama Zakona ili statuta o tvorenju pričuva;
- ako postupi suprotno odredbama čl. 53. - 57. ovoga Zakona i provedbenih akata Agencije za nadzor u odnosu na tehničke pričuve, marginu solventnosti, jamstveni fond i dionički kapital;
- ako prilikom sačinjavanja bilance stanja postupi suprotno odredbama članka 60. ovoga Zakona i provedbenih akata Agencije za nadzor ili statuta društva;

- ako društvo u propisanim rokovima ne isplaćuje obveze po osnovi ugovora o osiguranju;
- ako raspoláže jamstvenim ili raspoloživim fondovima suprotno odredbama čl. 53. - 57. ovoga Zakona i provedbenih akata Agencije za nadzor koji određuju nadzor nad tehničkim pričuvama, ulaganjem sredstava, marginom solventnosti i jamstvenim fondovima;
- ako odbije suradnju s Ombudsmanom, sukladno članku 25. ovoga Zakona i podzakonskim aktom Agencije za nadzor. Svaki pojedinačni slučaj propusta smatrat će se zasebnim prekršajem i bit će zasebno kažnjen.

Odgovorna osoba u društvu bit će kažnjena za prekršaje regulirane ovim člankom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM.

Članak 79.

Prvostupanjski prekršajni postupak vodit će Komisija za prekršaje (u daljnjem tekstu: Komisija) koje se sastoji od tri člana.

Članove Komisije imenovat će ravnatelj Agencije za nadzor na rok od četiri godine, s mogućnošću ponovnoga imenovanja.

Članovi se Komisije imenuju sukladno Zakonu o prekršajima kojima se povrjeđuju federalni propisi ("Službene novine Federacije BiH", br. 9/96 i 29/00).

Agencija za nadzor donijet će poslovnik o ustroju i radu Komisije.

Komisija vodi prekršajni postupak sukladno propisima koji određuju prekršajni postupak, a novčane kazne i druge mjere izriče sukladno odredbama ovoga Zakona.

4.2. PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 80.

Odredbe o vrsti osiguranja (V. Tontine) u životnom osiguranju, kako je određeno u Odluci o vrstama osiguranja, neće se primjenjivati, osim ukoliko Agencija za nadzor ne donese pravila o primjeni ove vrste osiguranja. Gornja pravila bit će objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH".

U prijelaznom razdoblju od pet godina, nakon što ovaj Zakon stupi na snagu, posao reosiguranja prema članku 3. ovoga Zakona bit će obavljan samo od strane društva za reosiguranje, koje će poslove reosiguranja imati kao isključivi predmet svoga poslovanja. Nakon ovoga prijelaznoga razdoblja, posao reosiguranja može biti obavljan i od strane društva za izravno osiguranje. Ministarstvo financija donijet će odluku kojom će propisati sva prijeko potrebna pravila o nadzoru aktivnosti reosiguranja nakon isteka gornjeg prijelaznog razdoblja. Ova odluka bit će objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH".

Odredbe čl. 46. - 49. ovoga Zakona, kao i sve druge odredbe koje definiraju društva koja nisu iz BiH, primjenjivat će se nakon pet godina od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 4. ovoga Zakona primjenjivat će se nakon pet godina od stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 81.

Odlukom Agencije za nadzor koja će biti donijeta u roku od 60 dana nakon stupanja na snagu ovoga Zakona i koja će biti objavljena u " Službenim novinama Federacije BiH ", bit će regulirani svi prijeko potrebni postupci glede registriranja podružnica društava sa sjedištem u RS.

Članak 82.

Društva su dužna usuglasiti svoje poslovanje i svoje opće akte s odredbama ovoga Zakona u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona, odnosno izvršiti upis usuglašavanja u registar kod nadležnoga suda.

Agencija za nadzor propisat će dinamiku usklađivanja minimalnog dioničkog kapitala i jamstvenog fonda prijeko potrebnih za poslovanje društva.

Postojeća društva dužna su prije upisa iz stavka 1. ovoga članka dostaviti propisanu dokumentaciju Agenciji za nadzor, kao i dokaz o ispunjenju uvjeta o minimalno potrebnom dioničkom kapitalu društva iz članka 50. ovoga Zakona.

Na temelju dokumentacije iz stavka 3. ovoga članka, Agencija za nadzor je dužna u roku od 60 dana od dana dostave potrebne dokumentacije donijeti rješenje kojim će ocijeniti jesu li ispunjeni uvjeti propisani ovim Zakonom za izdavanje odobrenja za rad.

Ako je postupak osnivanja društva bio u tijeku na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, okončat će se prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 83.

Ured za nadzor društava za osiguranje u Federaciji BiH osnovan Uredbom o osnivanju Ureda za nadzor društava za osiguranje u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 18/97 i 42/00), na temelju Zakona o osiguranju imovine i osoba ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/95, 7/95, 6/98 i 41/98), sa svim pravima i obvezama, uključujući svo osoblje i imovinu, prerasta u Agenciju za nadzor.

4.3. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 84.

Agencija za nadzor donijet će podzakonske akte sukladne ovom Zakonu u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 85.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje vrijediti Zakon o osiguranju imovine i osoba ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/95, 7/95 6/98 i 41/98), osim čl. 66., 69., 70., 71. i

72., i Uredba o osnivanju Ureda za nadzor društava za osiguranje u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 18/97 i 42/00).

Članak 86.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Slavko Matić, v.r.

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Muhamed Ibrahimović, v.r.